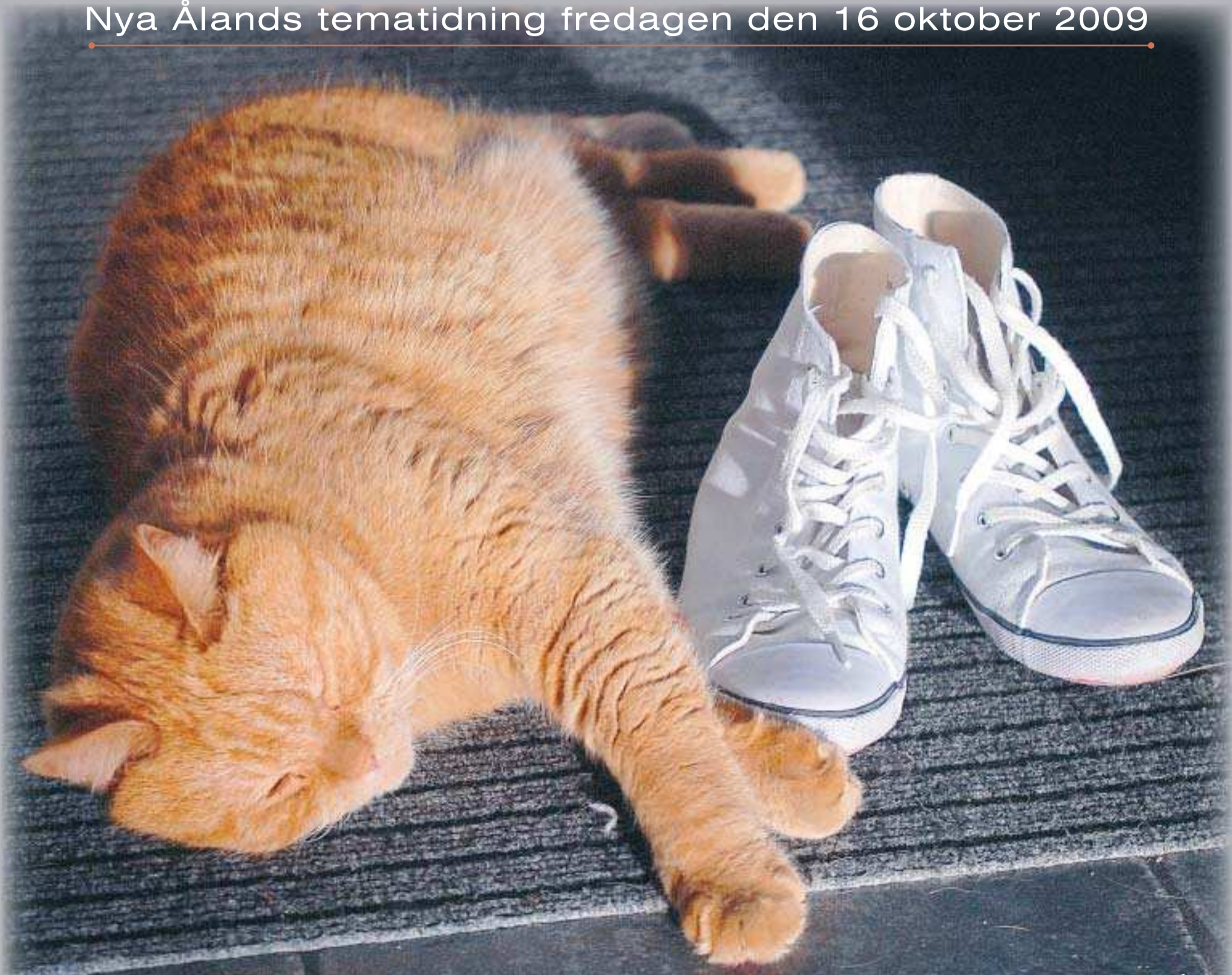

hemma

Del
1/2

Nya Ålands tematidning fredagen den 16 oktober 2009

Så stickar
du höstens
mössa

sid 8-9

Pippings dolda trädgård

sid 4-5

Spara pengar
med rätt platt-tv

sid 3

Turkisk yoghurt
på fem olika sätt

sid 8

Nya Åland
www.nyan.ax

ballingslov.se

80
ÅRS
JUBILEUM

20% RABATT PÅ ALLT I BADKATALOGEN!

I år fyller Ballingslöv 80 år. Det firar vi med ett fantastiskt jubileumserbudande. Under hela oktober och november får du hela 20% rabatt på allt i vår badkatalog. Välkommen!

* Erbjudandet gäller 1 oktober-30 november och kan ej kombineras med andra erbjudanden.

Ballingslöv® | Mariefhamn

Firma Per Emretsson | Vikingagränd 1b | Tele: 13720
Öppettider: Mån-fre 8.30-17 | Lunchstängt 11.00-12.00

ETT LJUS I MÖRKRET

Nyheter!

Ljus 1,25€
Finns i flera olika färgerLjusstake 26,65€
GjutjärnBatteridrivet ljus 5,70€
Blås för att slå på/av ljuset
Finns även på/av-knapp

Ljus 6,25€

Skyltar i plåt 10,25€
Flera olika texterLjusstake 24,60€
Gjutjärn

EL SHADDAJ
Norra Esplanadgatan 4, tel 19 077

Vilken Toyota passar dig?

iQ, pris fr. 15.822,96
(inkl skatt 2.522,96)*

Aygo, pris fr. 11.040,45
(inkl. skatt 1.830,45)*

Yaris, pris fr. 13.299,89
(inkl. skatt 2.389,89)*

Urban Cruiser, pris fr. 19.596,32
(inkl. skatt 3.806,32)*

Auris, pris fr. 18.979,67
(inkl. skatt 3.829,32)*

Corolla, pris fr. 20.414,89
(inkl. skatt 4.064,89)*

Verso, pris fr. 25.107,87
(inkl. skatt 5.757,87)*

Avensis, pris fr. 24.150,84
(inkl. skatt 5.350,84)*

RAV4, pris fr. 32.450,48
(inkl. skatt 8.210,48)*

*) Leveranskostnad 600,- tillkommer

TOYOTA

www.toyota.se
www.toyota.fi

Today
Tomorrow
Toyota

Öhmans Bil
Bilförsäljning • Service • Reservdelar • Plåtverkstad

Lövuddsvägen 3
22120 Mariefhamn
Tel: 543 500

Bilförsäljning
Mån - Fre 09.00-17.00
Lör 11.00 - 14.00

Verkstad
Mån - Tor 08.00-16.30
Fre 08.00-15.00

Reservdelar
Mån - Tor 08.00-16.30
Fre 08.00-15.00

Vi är likadana i våra hem

Det är ofrånkomligt. Bladen gör piruetter på vägen ner till marken, blommorna har för länge sedan slutit sig och den som inte hunnit plocka in utemöblerna hittar dem omkullblåsta. Det är höst.

Den friska och kalla luften lockar ut mig. Promenaderna väljs omsorgsfullt längs vägar kantade av andras hem. När det är mörkt ute, lyser det inne. Jag ser glada ansikten samlade runt middagsbord, flimrande platt-tvskärmar ur vardagsrum och krafttag i garage. I smyg kikar jag på postlådor och försöker koppla ihop namn och hus.

Alla ser de likadana ut i hemmets vrå. Noppiga tröjor och rufsiga frisyren. Vidbrända middagar och bråkande barn. Bara namnet på postlådan avslöjar att jag på min väg betraktar läkare, politiker, lärare och kassörer.

Du håller nu Nyans bilaga Hemma i din hand. Här får du chansen att inte bara titta in genom de där fönstren, utan ta klivet hela vägen in. Många är vi som nyfiket betraktat det där kyrkliknande huset vid Wik-

löf Holding Arena, idag får vi veta att det tillhör familjen Pipping. Inte bara döljer väggarna ett vackert hem, även utsidan har en hemlighet med sin dolda trädgård. På sidan 4-5 ser du vad vår fotograf **Jonas Edsvik** såg genom sin lins.

Till fördärvelse har vi hört OLW:s tv-reklam om fredagsmys. Om inte genom rutan så genom vänner och kollegor och Facebookstatusar som varje fredag morgon ylar ut att vardagens sista dag är kommen. Det visar sig att ålänningarna också fredagsmyser. Och har gjort så mycket längre än tv-reklamen visar. Bläddra fram till andra delen, sidan 20-21.

Som vanligt är bilagan fullspäckad med mycket annat. Som tips om hur du ljussätter i höstmörkret, hur du sticker din egen mössa och vad som är trendigt i matväg. Trevlig läsning!

Malin Tillström, nyhetschef

hemma

**Nya Ålands tematidning
fredag 16 oktober 2009**

Redaktör: Cecilia Lindvall
Layout: Monica Fogelström
Ansvarig utgivare: Nina Fellman

Nya Åland
www.nyan.ax

Minska elräkningen med "rätt" platt-tv

Numera finns det endast platta tv-apparater att införskaffa hos de lokala teknikförsäljarna. Och senast bland de tunna skärmarna är den energisnåla LED-tv:n.

Färskast på tv-marknaden är den så kallade LED-tv:n. Med hjälp av lysdioder kommer belysningen framifrån eller från bakgrunden och jämfört med konventionella LCD har den en lägre energiförbrukning.

– LED-tv:n drar ungefär 40 procent mindre ström. Samtidigt är den kvicksilverfri och därmed bättre ur återvinningssynpunkt, säger **Peter Jansson**, försäljare på Elgiganten.

LED-tv kan även producera klarare färger med djupare kontraster och bättre svärta, enligt tillverkarna.

– Det svarta blir aldrig helt svart på LCD och rörelseskärpan är inte lika bra, säger Jansson.

En fördel många köpare ser med LED är att modellen ofta är mer slimmad. Men att köpa en LED-tv är ingen billig historia. Medan en 40-tums LCD kostar runt 500 euro får köparen ge det dubbla för en LED i samma storlek.

Samtidigt finns det LCD som idag kan komma ner i en väldigt

låg energiförbrukning.

Sänkt förbrukning

Karl-Erik "Kalle" Welander på Expert Welander i Mariehamn demonstrerar en LCD-modell.

– På dagen när det är ljus behövs en bra bild och kontrasterna dras upp. I ett mörkt rum, på kvällen, behövs inte lika skarpa kontraster och förbrukningen kan sänkas. Den här LCD:n kommer ner i en förbrukning på 46 watt i timmen

Normalt drar LCD cirka 180 watt i timmen medan LED drar 130.

Peter Jansson tror att LED:en är det som så småningom dominerar på tv-marknaden.

– Det är fortfarande så nytt att priserna inte har hunnit sjunka så mycket och LCD går fortfarande bäst, men det verkar styra mot LED.

Text: **CECILIA LINDVALL**
cecilia.lindvall@nyan.ax

Foto: **ERKKI SANTAMALA**
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Bland tunna skärmar. Peter Jansson på Elgiganten tror LED-tv:n dominerar på marknaden inom en snar framtid. Med LED-tekniken kan tv:n bli ännu tunnare än LCD:n.

Fakta/Plus och minus med Plasma, LCD och LED

Plasma

+ Djup svärta och i princip obefintlig responstid. Visar snabba rörelser utan att förlora detaljskärpa.
– Mycket hög energiförbrukning.

LCD

+ Drar mindre ström än plasman och rasat i pris sedan dess intåg på marknaden.
– Sämre kontraster och lägre responstid vilket gör att den kan ha problem med suddighet vid snabba, rörliga bilder.

LED

+ Bra kontraster och låg energiförbrukning.
– Prislappen.

OBS! Köper du via nätet från till exempel ett utländskt företag, tänk på att läsa igenom beskrivningen noga. Många apparater är inte anpassade för vårt skandinaviska digitala system. Finns inga garanti-kvitton kan det vara ett bortkastat köp.
Leverantörer och försäljare talar också om första och andra klas-

sens tv-apparater. Skärmarna har samma namn och beteckning, men olika underbeteckning. Underbeteckningen framgår ofta inte på nätet, vilket gör det omöjligt för köparen att veta om det är bättre eller sämre kvalitet. Ofta avgör prislappen. Bättre kvalitet och det är ofta lite dyrare. Fråga din återförsäljare om råd.

Källa: Intervjuer och återsöjare på internet.

Standard. I dag är det standard att ha en 40-tummare hemma. Folk reagerar inte längre över att det är en stor tv, säger Karl-Erik "Kalle" Welander på Expert i Mariehamn.

En oas mitt i staden

Mitt i Mariehamn, ett stenkast från arenan där fotbollsfansen skriker sig hessa på läktarna, står en villa med en något annorlunda utsida.

Mot vägen liknar det ett kapell. Men det är ett helt vanligt 50-talshus.

Som inifrån gömmer en hemlig trädgård.

För lästunder. En av favoritplatserna hemma hos Caroline Pipping och hennes familj i 50-talsvillan är läsplatsen mellan hallen och vardagsrummet.

50-talskänsla. Familjen blandar gammalt och nytt och har behållit 50-talsskåpen i köket efter renoveringen för två år sedan.

Orientinspirerat. Det nylagda köksgolvet består av cementplattor importerade från Marocko.

För lugn och inspiration. Ateljén är hennes privata plats för meditation och målning vilket familjen respekterar.

Den gröna oasen fångar ögat genast när besökaren stiger in. En hemlig trädgård som för tankarna till parken i det brittiska, romantiska dramat Notting Hill.

Där står träbänken i sitt lugn, omgiven av en kittlande atmosfär. Vem vet vad och hur mycket någon kan skapa där.

– Jag drömmer om ett orangeri. En dröm är en dröm, men drömmer man tillräckligt tror jag det till slut blir så, säger **Caroline Pipping**.

Konstnärinnan har tillsammans med sin familj, maken **Richard Palmer** och sönerna **Milton** och **Django**, bott i huset på Styrmanngatan sedan 2001. Arkitekten är **Jonas**

Cedercreutz, samma person som ritat restaurang Nautical och Ålands sjöfartsmuseum.

– Vi var så fascinerade och blev så förälskade. Det var inget att fundera över, säger Caroline och berättar att de slog till genast efter visningen.

Små ingrepp

Villan byggd 1952 ägdes vid

tiden av **Paul Kåhre**, då rektor vid navigationsskolan. Huset gick i arv till **Magnus** och **Thérèse Kåhre** som inte fick några barn utan beslutade sig för att sälja innan det skulle bli för tungt att sköta om.

Huset stod då intakt. Sedan Pipping och Palmer tog över har renoveringar gjorts, men inga större ingrepp. Spänn-

pappen på väggarna är kvar och 50-talsskåpen i köken har behållits, men fräschats upp.

Efter köksrenoveringen för två år sedan är den stora skillnaden det nya golvet. Korkmattan byttes ut mot cementplattor från Marocko, och golvvärme installerades.

– De flesta som kommer hit brukar reagera över köksgol-

vet. Vi är enormt förtjusta i det, säger Caroline och drar foten över det orientmönstrade underlaget.

Intill köket, som allt verkar utgå ifrån trots dess placering i ena änden av huset, är matplatsen följt av vardagsrummet. Planlösningen är öppen och genomtänkt.

– Huset har oändliga möjligheter. Det går att möblera

Ateljén. Enda nybyggnationen i huset är Carolines konstateljé på övervåningen som tidigare var en mörk och outnyttjad vind.

Sedan Kåhres tid. Ryamattan vid trappan till övervåningen är kvar sedan familjen Kåhre, som var först i huset, bodde där. En matta familjen är väldigt fäst vid.

Hemlig trädgård. Den stora och frodiga trädgården syns inte från gatan. Det är först när besökaren stiger in genom dörren som den gröna oasen hägrar. En hemlig trädgård, säger Caroline som alltid drömt om en sådan.

Kapelliknande. Flera har säkert åkt förbi och reagerat på Pippings och Palmers hus på Styrmanngatan 15, med en något annorlunda kortsida. Caroline vet dock inte varför huset ser ut som det gör.

om hur som helst. Och så finns det många gånger att välja på.

Egen frizon

Paul Kåhre hade kontor i rummet intill entrédörren, berättar Caroline, och tog den extra dörren i anslutning till hallen. Mellan hans arbetsrum och entrén finns en extra toalett, precis som i gången mellan Carolines

sovrums och köket.

–Man behöver inte gå genom matsalen och vardagsrummet om man inte vill. Det är perfekt om det är folk här och man kanske vill vara ifred.

På ovanvåningen har Milton och Django sina sovrums, som för tillfället är tomma då renovering är på gång. På samma våning är det gamla vindsförådet, som tidigare varit mörkt

Romantisk funktionalism. Trätaket i vardagsrummet har lämnats orörd och spännpapren på väggarna är kvar, övermålad. Den romantiska funktionalismen går som en röd tråd i hemmet med öppen planlösning och rundad öppen spis.

Andas. Huset doftar fortfarande varmt trä när familjen kommer tillbaka från semestern, berättar Caroline.

Favoritplatsen. Yngste sonen Milton och Caroline Pipping står på trappan intill altanen, husets guldorn, där de omgivande väggarna ger lä under terrasshänget.

och outnyttjat.

Nu fungerar det kritvita rummet som Carolines ateljé.

–Här inne är min frizon. Här får jag vara ifred och arbeta och alla respekterar det.

Hemlig oas

Paul Kåhres hustru var själv konstnärinna.

–Nu fick hon äntligen sin ateljé kan man säga, säger Ca-

roline.

Guldornet i huset finner familjen ändå utomhus. Favoritplatsen under sommaren är altanen med utsikt över den lummiga trädgården, där det bland annat går att finna en jättelik jasmint omslingrad av en stor tall.

–Många förstår inte den hemliga oasen som finns här, som man inte har en aning om uti-

från, säger Caroline.

Hon minns hur hon som liten läste Frances Hodgson Burnetts klassiker "Den hemliga trädgården" hos sin farmor.

–Jag har alltid älskat känslan av en hemlig trädgård.

Text: CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

- **Biospisar**
- **Elverktyg**
- **Verktyg**
- **Husisolerings miljövänlig**
- **och mycket mera**

Fabriksgatan 7

nu på

KOKZ

Fyra tips för höstläsning

"Ers majestäts olycklige Kurt"

av Lena Ebervall & Per E Samuelson.
Piratförlaget. 434 sidor.

homosexualitet – och kungen betalade Haijby stora pengar, med hovets och rikets goda minne. Haijby levde därför ett liv i lyx.

Men förstas väckte allt detta ont blod bland landets makthavare, och den mäktige överståthållaren blev Haijby's största fiende. Efter många års intrigerande och manipulerande åtalades Haijby för utpressning, hamnade i Gestapos klor och var fem före att hamna i tyskt koncentrationsläger.

Författarna är journalister. De har under lång tid läst dokument i olika länder, intervjuat efterlevande och lagt ett pussel som avslöjar en häpnadsväckande bild av förräderi, maktmissbruk, förtryck och mygel i demokratin Sverige.

Haijby-affären är helt enkelt en skandalhistoria som inträffade för inte så länge sedan.

En bok jag verkligen sträckläste.

ANNIKA ORRE

Detta är den helt osannolika sannsagan om Kurt Haijby, före detta Johansson, arbetargrabben från Söder i Stockholm som hade en mångårig affär med Sveriges homosexuelle kung Gustav V på 1930-talet. Förhållandet skulle naturligtvis tystas ner – det här var på den tiden när var brottsligt i Sverige

"Döda vita män"

av Johan Hakelius.
Bokförlaget Atlantis. 403 sidor.

Kolumnisten och skribenten och den kroniske rumlaren Jeffrey Bernard i New Statesman 1975: "Jag har fått i uppdrag av Michael Joseph att skriva mina memoarer och skulle vara tacksam mot dem av era läsare som kan tala om för mig vad jag gjorde mellan 1960 och 1974."

Så där håller det på när Hakelius beskriver brittiska original och profiler.

Bernard fick åtminstone ett svar, inte sämre det heller, av en Michael J Molloy:

"En viss kväll i september 1969 ringde Ni min mor för att upplysa henne om att Ni hade för avsikt att mörda hennes ende son. Om Ni vill ha ytterligare information kan jag sätta er i förbindelse med många personer som har avnjutit liknande bisarra erfarenheter i Ert sällskap."

Julafton för anglofiler.

MÅRTEN SUNDBERG

"Actionhjältinnans handbok"

av Joe Borgenicht och Jennifer Worrick. Bokförlaget DN. 192 sidor.

Med glimten i ögat har författarna tagit hjälp av experter som helikopterpiloter, kampsportsinstruktörer och rättspsykologer som ger råd kring allt du behöver veta för att bli en riktigt cool brutta.

Några exempel på kapitelrubriker är Hur man avslöjar en seriemördare, Hur man förför fienden, Hur man tar sig in i ett rum fullt av laserstrålar, Hur man kör ifrån en tornado med bil eller Hur man vinner en kapplöpning i högklackat och korsett.

ANNA BJÖRKROOS

"Potensgivarna"

av Karin Brunk Holmqvist.
Kabusa böcker. 198 sidor.

Läs denna härliga bok och bli glad! Du får följa med två systrar i 70-års åldern som bor i sitt lilla torp, där de både föds och bott hela livet. Med värme beskrivs deras vardag som plötsligt blir något helt annat när damerna inspireras att

starta en postorderfirma för hemmatillverkat potenssökande medel.

ANNA BJÖRKROOS

HAGAKÖKET

Hagaköket - fuktion med stil

Trendigt eller tidlöst. Kryddiga färger eller skandinaviskt blont. Oavsett vilken stil du väljer ser vi till att du får ett kök som fungerar i många år, både som arbetsplats och samlingspunkt för familj och vänner.

Du får 25% rabatt från ordinarie prislistan vid köp av komplett kök (snickerier, vask och bänkskiva). Vi kan också erbjuda vitvaror till ditt kök. För övriga produkter och nyheter se hemsidan www.staffas.ax

Höstkampanj fram till den 15 november.

STAFFAS

Färghuset, Möckelö,
tel. 23 984 el. 0400 539 510

www.staffas.ax

★ ★ ★ KALMERS ★ ★ ★

EL

NÄR MAN PRIORITERAR SÄKERHETEN:

KALMERS Service

- ⊕ service för fastigheter och hushåll
- ⊕ servicelösningar för säkerhetssystem och underhållssystem
- ⊕ kundanpassade service- och underhållslösningar för förvaltningar och industri
- ⊕ enskilda serviceuppgifter eller helhetslösningar för tillverkande – eller verkstadsindustri
- ⊕ hiss- och lyftanordningsservice
- ⊕ storköksinstallationer och service samt materialförsäljning
- ⊕ data och tele/antennservice och installation (inkl fiber)

NÄR DU VILL HA HELHETSLÖSNINGAR:

KALMERS Installation

- ⊕ för alla typer av byggnader, fastigheter, lägenheter, industrier etc, kundorienterade helhetslösningar
- ⊕ nyckel i hand elentreprenader av samtliga förekommande system så som, kraft, belysning, data, tele, brandlarm, passersystem, kameraövervakning, rökevakningssystem, inbrottslarm, antenn etc
- ⊕ helhetslösningar för UPS anläggningar, reservkraft, kompenseringssystem, patientlarm etc
- ⊕ elsanering och renoveringar och uppgradering av elsystem i byggnader och industrier
- ⊕ underhåll och planering av totala säkerhetslösningar såsom brandlarmssystem, signal- och säkerhetssystem

NÄR DU INTE BEFINNER DIG PÅ ÅLAND:

KALMERS Export

- ⊕ till Östersjö-området erbjuder vi vårt
- ⊕ spetskunnande både till land och till sjöss vi erbjuder ett täckande logistiknätverk för snabba och problemfria varuleveranser

PLANERINGSPROFFS:

KALMERS Engineering

- ⊕ vi planerar fastighets-, brand- och inbrottslarmanläggningar, data- och telenät samt passerkontrollsystem
- ⊕ belysningsstyrnings- och fastighetsautomationsuppdrag utföres
- ⊕ kameraövervaknings systemplanering

HELA UTRUSTNINGEN:

KALMERS Material

- ⊕ elmaterial från de största grossisterna till gigantiska erbjudanden
- ⊕ varorna direkt från lager eller 2 dagars lev tid
- ⊕ lagerhållning för kunder
- ⊕ luft-luft värmepumpar + installation

HENRIK SJÖVALL
planering/kvalitetschef, tel 28 818
henrik.sjovall@kalmers.ax

DAVID WIKLUND
projektchef, tel 28 815
david.wiklund@kalmers.ax

JOHNNY LINDSTRÖM
VVD/elchef, tel 28 833
johnny.lindstrom@kalmers.ax

TEPPO KYTÖMÄKI
lager/logistikchef, tel 28 848
teppo.kytomaki@kalmers.ax

STURE DANIELSSON
servicechef, tel 28 821
sture.danielsson@kalmers.ax

WWW.KALMERS.AX

KALMERS EL | tel *12 012

Öppet: mån-fre 8.30-17.00

Stickkola för regniga

Skapa en läcker mössa på ett par timmar!

Att sticka är så himla enkelt! Och roligt. Dessutom är det en perfekt aktivitet för kreativa hemmadagar, så kommer en stickbeskrivning för nybörjaren.

Med hjälp av bilderna och mönstret kan du snabbt sticka en snygg mössa, och lär dig samtidigt hur man gör en halsduk.

Garn: Självt har jag använt Drops Eskimos ljusa, mjuka garn i 100 procent ull. Men det går förstås att välja helt och hållet själv vilket garn och vilken färg man tycker är snyggast.

Stickor: Nummer 9.

Tid: Mellan två och fyra timmar, beroende på sticktakten.

Mönster: Lägg upp 28 maskor och sticka 1 rät maska (rm), 1 avig maska (am) varvet ut. Nästa varv börjar du med 1 rm och 1 am. Rät över rät och avig över avig. Fortsätt tills stickningen mäter runt ditt huvud och lite till.

Avmaska. Dra tråden genom ena långsidan och dra ihop. Överlappa ena kortsidan med den andra och sy ihop med hjälp av garnet eller en sytråd, men inte ända ner. Vik den lösa flärpen och montera en snygg knapp. Klart!

Tips: Tappar du bort dig och inte vet om nästa maska ska stickas rät eller avig, kolla på öglan. Är den riktad mot dig är den rät. Är den riktad bort från dig är den avig.

Text och stickning: CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
foto@nyan.ax

1. Gör en dubbelknut runt båda stickorna. Se till att den lösa trådänden är tillräckligt lång för att få ihop till maskorna.

2. Håll garnet sträckt med hjälp av tummen och pekfinger. För stickorna under vänster tråd, vidare under höger och tillbaka.

Sitt bekvämt i höst

MERI
matbord + 6 stolar
paketpris

1045€

ISKU

ASHLEY
Recliner

690€

ASPEN
Recliner

690€

ÅHUS Hörnsoffa
i läder

1760€

EMMA
längsbäddad soffa
i flera olika färger

750€

MERI
vittrinskåp

612€

2 + 3
Specialpris
1190€

DONNA soffa
beige, mörkbrun,
svartgrå

MÖBEL-City

G. Godbyvägen. Tel 21 165, fax 19 544
Öppet: måndag-fredag 8.30-17, lördagar 10-14

Åvrigar

3. När du fört stickorna tillbaka under vänster tråd drar du åt.

4. Lägg upp så många maskor du behöver. För mössan krävs 28. När du är klar, dra ut ena stickan.

6. Avig maska - lägg tråden framför maskan på vänster sticka, trä in stickan genom maskan, ta tag i garnet, dra igenom och släpp maskan från vänster sticka. Fortsätt sticka varannan rät, varannan avig maska.

Fakta

Fler – och gratis – stickmönster hittar du på

stickamera.se
kanalen.org/stickning
garnstudio.com
stickmonster.se
diittgarn.se

5. Rät maska - trä in höger sticka genom maskan på vänster sticka, fånga upp garnet, dra det genom maskan och släpp garnet från vänster sticka.

7. När det är dags för avmaskning - Lyft den yttersta maskan från vänster till höger sticka, utan att sticka den. Sticka nästa maska.

8. Fortsätt genom att dra den ostickade maskan över den stickade. Sticka nästa, dra över den du har på höger sticka och så vidare. Dra den avklippta tråden igenom den sista maskan.

Voila! Hösten är räddad. Aldrig mera kallt om huvudet. Och ingen annan har en exakt likadan mössa.

9. När avmaskningen är klar är det dags att skapa en mössa av den korta halsduken.

10. Dra garnet genom ena långsidan med hjälp av flinka fingrar eller en större nål. Se till att lämna en tillräckligt lång garntråd och dra inte för hårt i garnet. Då kan det gå av vilket det gjorde för mig. Men en sytråd är tåligare och går lika bra.

11. Toppen på mössan börjar bli klar. Dra åt och överlappa ena kortsidan med den andra. Fäst ihop genom att dra igenom tråden. Lämna ungefär halva vägen för att fästa knappen.

12. Vik upp flärpen och montera en större knapp efter tycke och smak. Fäst ihop.

FUJITSU

GENERAL

Aircondition & Luftvärmepump

Den senaste optimala tekniken - nu till rätt pris!

I lager
0,5-4,5 kW
och
0,9-5,6 kW

ASHA7GL
0,98kWCOP
4,55

INVERTER

LÅG
LJUDNIVÅ
21 db(A)

4,5 kW

Pris från 990;-

Fallgårdsvägen • Tel 23 700 • Vard. 8-17, lörd. 10-14 • www.vvs-kyllcenter.ax

VI SÄLJER OCH TILLVERKAR HUS.
MASSOR AV HUS. MEST I SVERIGE.*

UNDER HELA 200-TÅLET
STORST
I SVERIGE

Husgrunden ingår och på den ställer vi ditt Älvsbyhus till marknads lägsta pris. Naturligtvis med en inbjudande veranda vid entrén. I hus med förberedd övervakning är trappan monterad och gavelfönster insatta. Dessutom får du veta exakt vad huset kostar. När skall vi tillverka ditt?

Passa på innan pris-
höjningen 1 november!

Lägre kostnad - Rikare liv

Hämta prislista på alvsbytalof.se

LOKALKONTOR: STORAGATAN 18. TEL. 22 725 EL. 0400 515 831

allt

K MARKET

du behöver – ändå klöver över!

F:ma
ERIK MATTESSON

Mysiga höst...

PÅSLAKAN/ÖRNGOTT
Almedahls Hello Kitty,
150x210 cm, 50x60 cm 29,90

HANDDUKAR
Pirta, 50x70 cm 4,95

GLAS
Lace
Vitvin
Rödvin
Champagne
(3 st/förp.)
7,95

FÄRDIG-
SYDDA
PANEL-
LÅNGDER
Aron,
44x240 cm
16,90

PÅSLAKAN/
ÖRNGOTT
Batman
150x210 cm,
50x60 cm
29,90

PÅSLAKAN/ÖRNGOTT
Pirta, 150x210 cm, 50x60 cm 19,95

GODBY TEL 43 250

VARD 09-20, LÖRD 09-16, SÖND 12-16

BYGGLAGRET: VARD 09-17, LÖRD 09-14, SÖND STÄNGT

PEUSSA

En ingrediens – fem recept

...för morgon, middag och kväll

Den är syrlig, krämig och fettsnål. Den kan ersätta crème fraîche vid matlagning och så går den att använda till i princip vilken mat för vilken tid på dygnet som helst. Upptäck den turkiska yoghurtens mångfacetterade värld, om du inte som många andra redan gjort det.

Nöttigt frukostmål

3 matskedar yoghurt, eller så mycket morgonmagen kräver
Nöt- och bärblandning (finns färdigt i påse)
1/2 skivad banan
Flytande honung efter behag

Strö över lite utav nöt- och bärblandningen samt den skivade bananen på yoghurten. Ringla över lite honung. Njut av en god och nyttig frukost som dessutom ser väldigt aptitlig ut!

Het vegetarisk rotsakspytt

3 dl yoghurt
2 vitlöksklyftor
2 morötter
Sambal oelek
200 g kålrot
Currypaste
200 g palsternacka
Thaikrydda, curry, salt & peppar
Kidneybönor
En knippe färsk basilika

Skala och skiva eller tärna rotsakerna. Fräs den hackade vitlöken i lite olivolja en stund, sedan tillsammans med currypaste, curry och röd thaikrydda i lite olivolja. Blanda i resterande ingredienser utom basilikan. Puttra tills rotsakerna är någorlunda mjuka. Klipp i basilika och servera. Som tillbehör passar couscous riktigt bra. Receptet räcker för två till tre personer.

Klassisk tzatziki till köttet

5 dl avrunnen yoghurt
1/2 - 1 gurka
2 vitlöksklyftor
svartpeppar & salt

Riv gurkan grovt på rivjärn. Krama ur vattnet. Blanda gurka, yoghurt och pressa över vitlök. Smaka av med svartpeppar och salt. Låt helst stå kallt minst en timme innan servering. Prova gärna att variera tzatzikin med exempelvis pepparrot, rödbetor eller morot.

Morotskaka med vanilj och kardemummaröra

2 dl rapsolja
1 tsk bakpulver
2,5 dl strösocker
1 tsk bikarbonat
3 dl rivet äpple
1/2 tsk salt
2 dl rivna morötter
1 tsk mald kanel
3 ägg
1 tsk stött kardemumma
3,5 dl vetemjöl
Till yoghurtröran:
3 dl yoghurt
Färsk vaniljstäng och stött kardemumma

Sätt ugnen på 190 grader. Blanda olja och socker. Vänd ner rivet äpple och morot, knäck ner äggen i smeten och vispa runt. Blanda alla torra ingredienser och vänd ner i smeten. Spänn fast ett bakplåtspapper i botten på en "släpp lätt"-form, ca 24 cm i diameter med löstagbar kant. Häll i smeten och grädda mitt i ugnen cirka 40 minuter. Låt kakan svalna.

Rör ihop yoghurt med vanilj från färsk vaniljstäng och stött kardemumma. Röran blir så där syrlig och god som passar bra till morotskaka. Bre över eller servera vid sidan.

Blåbärgsglass

2 dl yoghurt
250 gram frysta blåbär
3 msk florsocker
1 tsk vaniljsocker
med äkta vanilj

Mixa allt medan blåbären fortfarande är frysta. Skeda upp i glas och servera direkt. En efterrätt som går fort, inte kräver någon glassmaskin och innehåller massor med antioxidanter. Mumma!

Ett miljövänligt spartips från oss på IVT.

Nyhet!

Med våra värmepumpar hämtar du energi från luften, vattnet eller marken och kan sänka dina värmekostnader med upp till 80 %. Vår bergvärmepump **IVT Premium-Line X11** till exempel, producerar alltid precis så mycket värme som ditt hus behöver – helt utan extra eltilskott.

IVT@home

Med den här programvaran får du via internet en tydlig översikt över hur din värmepump arbetar, i nuläget och bakåt i tiden. Du kan också få larm om eventuella driftsstörningar via e-post eller sms.

www.ivt.se

STORÅ RÖR
ÅLAND AB

Storagatan 14 | 22 100 Mariehamn | Tel: 018-50 454

TBL

Brunnsborring Ab

Smidiga maskiner
med stor kapacitet

BERGVÄRME OCH KOMFORT KYLA

- Bortforsling av borrhslam i slutna container
- Kostnadseffektiva lösningar vid saltvattenkontaminering
- Arbetet utförs i enlighet med: Landskapsförordningen om miljöskydd och miljötillstånd samt enligt normbrunn -07

KOMPETENS

- Totalt 20 år i branschen
- Utbildad inom: brunnsborring, el, vvs och hydrogeologi

Vi har paketlösningen för dig!

KOM IHÅG att söka miljö-tillstånd!

Välkommen in till vårt kontor och diskutera!

Vesterkalmare, Åland

tfn. +358 40 7482063

e-post: tblbrunnsborring@aland.net

Nu har vi höst-erbjudande!

VÄRMEPUMPAR

Kom in och diskutera med oss

Välkommen!

BOMANSON & CO

Vikingagränd, tel. 23 400, fax 22 841
Öppet: måndag-fredag 8-17, lördag 9-13
www.bomansons.ax

Rejåla muggar för rejåla tekvållar

En vårmande kopp te i stora muggar gör höstkvållarna mysigare. Och varmare.

1 Taika svart, littala, 18,50 euro, Fyndet.

2 Taika vit, littala, 18,50 euro, Fyndet.

3 Prickig mugg, 18 euro, Judy's hantverk och inredning.

4 New Wave vit, Villeroy & Boch, 22 euro, Fyndet.

5 Svart mugg, Susanne Lundin, 16 euro, Salt.

6 Mugg med lövdekor, 20 euro, Judy's hantverk och inredning.

7 Mugg med blommönster, 40 euro, Judy's hantverk och inredning.

8 Koko orange, Arabia, 14,30 euro, Fyndet.

9 Teema olivgrön, littala, 16,50 euro, Fyndet.

Nybygggnad eller renovering på gång?

Vi har fönster och dörrar för dig.

Välkommen in!

Vi har fönster, ytter-, balkong-, lägenhets-, förråds-, inner-, bastu- och branddörrar med "Förmånlig paketprissättning"

Fenestra Center Vikingagränd 1B, AX-22 100 Mariehamn.
Tel: 12 573, Fax: 12 514
e-post: info@emretsson.ax • www.fenestra.fi

Öppet måndag-fredag 08.30-17.00
(lunch 11.00-12.00)

Fönster och dörrar
FENESTRA
Bättre service.

PAKETPRIS!
HAGA SÄNGRAM OCH TVÅ SÄNGBORD

749€

25%
RABATT

GÄLLER ALLA MODELLER
OCH STORLEKAR I 3000-SERIEN
INKLUSIVE BÄDDMADRASS.
BEN KÖPS SEPARAT.

BLOMSTERMÅLA Sittbänk i massiv oljad ek L 140 cm H 44 cm D 40 cm 199€

HIMMELSKT SKÖNA SÄNGAR FRÅN CUMULUS

Cumulus är EM:s eget madrassmärke. Alla sover olika, och för att du alltid ska kunna hitta en säng som passar din sovstil har vi utvecklat ett brett program som tar hänsyn till både ergonomi och estetik. Cumulus finns som resår- eller kontinentalmadrass samt i en vardagslyxig ställbar variant. Du väljer mellan fast, medelmjuk och mjuk madrass och kombinerar med ett brett urval av ben. Cumulus sköna sängar är svensktillverkade av ledande leverantörer och håller hög kvalitet i material och detaljer. Besök vår butik och upplev känslan av att sväva på moln.

MED 25%
RABATT
1086€
ORD. PRIS
1449€

Cumulus

FAST MEDELMJUK MJUK

CUMULUS R3120 Dubbelfjädrande resår-madrass med flexizone pocketresårer i överkärnan. Tryckavlastande segment mellan resårskikten av tröglastiskt skum. Underkärnan består av extra höga LFK resårer. Ben väljs separat.

80x200 cm **999€** 90x200 cm **999€** 105x200 cm **1169€**
120x200 cm **1299€** 140x200 cm **1549€** 160x200 cm **1749€**
90x210 cm **1059€** Bäddmadrass B9320 från **449€**

MED 25%
RABATT
2623€
ORD. PRIS
3498€

Cumulus

FAST MEDELMJUK MJUK

K3220 Kontinental resår-madrass med underbädd bestående av dubbelfjädrande LFK resårer. Vändbar madrass med flexizone pocketresårer. Tryckavlastande segment mellan resårskikten av tröglastiskt skum. Ben väljs separat.

90x200 cm **1449€** 120x200 cm **1859€** 160x200 cm **2369€**
180x200 cm **2599€** 160x210 cm **2659€** 180x210 cm **2799€**
Bäddmadrass B9320 från **449€**

MED 25%
RABATT
2061€
ORD. PRIS
2749€

Cumulus

FAST MEDELMJUK MJUK

S3320 Ställbar resår-madrass med dubbla resårssystem. Vändbar mellanmadrass med flexizone pocketresårer. Tryckavlastande segment mellan resårskikten av tröglastiskt skum.

Pocketspringresårer i underkärnan. Ben väljs separat.
90x200 cm **2299€** 105x200 cm **2669€** 120x200 cm **3159€**
90x210 cm **2539€** 105x210 cm **2979€** 120x210 cm **3399€**
Bäddmadrass B9320 från **449€**

NYHET!

499€

(Ord. pris 699€)

Cumulus

MEDELFAST

R2090 Dubbelfjädrande pocketresår-madrass. Medelfast komfort på pocketresåren och en lyxigt tjock och skön bäddmadrass (B9020) ingår och ger bra komfort. Finns i flera bredder.
80/90x200 cm **499€** (ord. pris 699€) 105x200 cm **659€** (ord. pris 799€) 120x200 cm **699€** (ord. pris 849€). Ben väljs separat.

NYHET!

1499€

(Ord. pris 1999€)

Cumulus

MEDELFAST

K2090 Kontinental resår-madrass med zonindelad pocketresår med en mjuk latexsida och en fastare skumsida för bästa liggkomfort. Vändbar madrass med två kassetter. En lyxigt tjock och skön bäddmadrass (B9020) ingår. 160/180x200 cm **1499€** (ord. pris 1999€). Ben väljs separat.

EM Åland

Dalkarby, Godbyvägen 184 • Tel 32 940

Mån 9-19 Tis-Tors 9-17.30 Fre 10-17 Lör 10-14

Erbjudandet gäller så långt lagret räcker t o m 2/11 2009.

www.em.com

ROLIGT TILL FESTEN!

Nya muffins & tryffelformar

Roliga strössel, glittergelé & färgat socker i många färger

Oblatbilder till gräddtårten, många olika motiv pris 5,- /st

Hallowengrejerna har anlänt!

söta saker

Köpmansgatan 1 • tfn 23 688

ÖPPET: tisdag-onsdag-torsdag 11-17

www.nyan.ax

KOM IN OCH PRATA
INREDNING MED OSS

Pris från 24,50€

marimekko

-15%
på alla Marimekko
tyger med
Nyan
kortet!

KVB

Torgg. 5 Tel. 19 386

ÖPPET: VARDAGAR 10-17, LÖRDAGAR 10-14

Vi har
höstpriser

på bra beg. bärbara datorer!
Även nytt.

iMAC G5 20"
inkl. iLife och
Garageband **595,-**

HP Pavilion dv9094
17" laptop
Win XP **475,-**

HP Pavilion dv6064
15" laptop
Win XP **395,-**

HP Pavilion dv8290
17" laptop
Win XP **325,-**

Stationär speldator
GF9800 grafik
Beg. **495,-**

3 månaders garanti!
Även bra priser på nytt.

www.megaweb.ax

MEGA DATA

Styrmansg. 4. Tfn 13 289
vard. 10-17, lör 12-13.30

Glasklart

Duka upp till fest
med granna eller
transparenta glas.

1 Lite robustare vinglas
med små blommor,
Millifiori av Leonardo,
13,60 euro, Fyndet.

2 Orange glas att fylla
med värmande äppel-
och kaneldryck. Jussi
Mäkelä, 12 euro, Salt.

3 Lite lyxigare vinglas
från Villeroy & Boch.
Octavie vitvinsglas 22
euro, rödvinsglas 25 euro,
Fyndet.

4 Grönt är skönt – och
snyggt. Vinglas från
Jussi Mäkelä, 29 euro,
Salt.

STUBBFRÄSNING

Har du irriterande stubbar
i trädgården?

Här har du lösningen! Med smidiga och effektiva maskiner
kommer jag och fräser bort dina stubbar.
Utän att göra stor överkan på naturen.

**SKYLIFTAR – SAXLIFTAR
FÖRRÅDSCONTAINRAR**

Simon Björklund Ab

Ring för mer info 040 585 1237
firmasimon@hotmail.com

Ring och tipsa! 0457-313 4444

SMARTA LÖSNINGAR!

LUFTVÄRMEPUMP

Panasonic

Nordic

series

ETT TRYGGT
VAL!

NE 9GKE, NE 12 GKE

Drift ner till -20°

Underhållsvärme 8/10°

ÖPPET: VARDAGAR 8-17

VENTILATION
OCH VÄRME

ASI Luftolfångarsystem:

- Förbättrar inomhusklimatet
- Reducerar energikostnaderna
- För stugan, källaren, garaget etc.
- Enkel installation
- Ingen driftskostnad, endast solenergi!
- Frånluftsfunktion

OLLES EL
Bygatan 1, Godby Tel. 41 300

E-mail: olles.elab@aland.net

ÅLCOMS TIPS till dig som bygger hus

Låt IPTV flytta in i ditt hem!

Ska du bygga nytt eller renovera? Passa då på att även förnya ditt sätt att se på TV! Vi tycker du ska skaffa dig IPTV – smartare digitalt tv via bredband! Med IPTV får du inte bara bra bild- och ljudkvalitet utan även tillgång till flera andra tjänster. Vad sägs om att kunna se dina favoritprogram när du vill med ReTV? Eller hyra filmer direkt från soffan, utan att behöva gå och lämna tillbaka dem dagen efter?

Gör ditt nya hem ännu modernare med IPTV från Ålcom! För mer information, och några TV-tips för husbyggare, besök vår IPTV-sida: www.aland.tv, maila oss på iptv@alcom.ax eller ring oss, tel. 23500

-Smartare teve till ålänningarna!

Varma mattor till vintern

Ryorna finns i olika storlekar och modeller

matt.huset

Ålandsvägen 32, tel. 15 770. Öppet: vard. 10-17, lörd. 11-14

www.byggvaruhuset.ax

Elementskydd
pris fr.
40,-
finns i vitt och andra modeller

Hyllor
pris fr.
11,-

HABO DURALINE

En flexibel inredningsserie med hyllor, konsoler och clips. Finns i flera former och bredder i glas, aluminium och olika träslag.

habo

Golvpanel
pris fr.
40,-

Hafa Igloo
R Flower
just nu
649,-
norm.pris
799,-

Priserna gäller tom 25/10-09

Hafa
East 600
med spegelskåp
just nu
799,-
norm.pris
899,-

Hafa badrum

BYGG VARUHUSET

BYGG • TRÄ • JÄRN • HEMINREDNING
KÖK • BADRUM • FÄRGER • VERKTYG

TFN 28 011, BUTIKEN 28 170, FÄRGER 28 215,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARD. 7-18,
TORSD. 7-20, Bygglagret 7-18, LÖRD. 9-15

TORSDAGSÖPPET 7-20

ETT SYNGLIGT HUSNUMMER

hjälp oss
att hitta rätt.

Räddningsverket
tel 531 491

www.mariehamn.aland.fi/rv

ballingslov.se

80

Betala bara
80 % av
förvaringen

JUBILEUMSERBJUDANDE

I år fyller Ballingslöv 80. Det firar vi med att du just nu bara betalar 80 procent av ordinarie pris när du handlar en förvaringslösning för minst 980 € från Ballingslövs ordinarie prislista. Erbjudandet gäller 1 oktober–15 november och kan ej kombineras med andra erbjudanden.

Välkommen!

Ballingslöv® | Mariehamn

Firma Per Emretsson | Vikingagränd 1b | Tele: 13720
Öppettider: Mån-fre 8.30-17 | Lunchstängt 11.00-12.00

OPEL INSIGNIA – anpassad för dig

Årets bil 2009

ASTRA ULTIMATE

5D
Pris från 18.636,94 €
(varav bilskatt 4.186,94 €)

WAGON
Pris från 18.990,12 €
(varav bilskatt 4.340,12 €)

BI-Xenon körljus, elhissar fram och bak, 16" alu.fälgar, tonade rutor, ACC, färd-dator, CD/radio/MP3, antispinn, antisladd, airbag och krockgardiner

SEDAN Pris från 25.786,55 € (varav bilskatt 6.386,55 €)
Antispinn, antisladd, elhissar, elspeglar, AC, CD/radio/MP3

KOMBI Pris från 27.161,46 € (varav bilskatt 6.866,44 €)
Antispinn, antisladd, elhissar, elspeglar, AC, CD/radio/MP3

INSIGNIA DEMOBIL 4-dörrar Pris 29.900 €

KOM IN OCH PRATA MED OSS!

Leveranskostnad 600€ tillkommer på samtliga modeller

- Vägen till en bra affär -

BILHALLEN

Tel 19 800 Elverksgatan 7 • Öppet vardagar 8-17, lördagar 10-13
Verkstad tel 527 730 • Försäljare: Stanley tel 527 720, Niklas 527 722

Kom ihåg våra begagnade
bilar på bakgården!

hemmma

Nya Ålands tematidning fredagen den 16 oktober 2009

Del
2/2

Fredagsmys med två åländska familjer

sid 20-21

Gå tillbaka till
rötterna

sid 24-25

12 åländska hem
i en enda bok

sid 28-29

Ljussätt rätt i
höstmörkret

sid 19

Soffa
1465€

3-sits soffa Oxford svängd i tyg Catren Bone, fast klädsel, B 253 cm 1465€. Finns från 945€. Brickbord Aladdin, Ø 59 cm 70€. Golvampa Charleston, krom med skärm i vit eller beige, H 160 cm 105€.

SOFFA FÖRE JUL?

Beställer du senast 26/10 så sitter du garanterat skönt i jul.

Nyhet! Soffa
625€

3-sits soffa Focus i tyg Lana black, B 215 cm 625€. Finns i ett flertal utföranden med leverans före jul. Fotpall Focus 135€. Soffbord Lago i vit högljanslack 299€.

Nyhet! Soffa
1715€

Byggbar 3-sits soffa fätöljrecliner i läder/pvc svart, inkl 2 bord, B 320, D 100/145, H 104 cm 1715€

Soffa
840€

3-sits soffa Classic med armstöd London i tyg Monroe röd, B 216 cm 840€

FÖRNYA DITT HEM med kvalitetsvaror till lågpris!

Cerabati väggkachel

20x25 vitmelerad Priset 11,90€/m²

Parga satin väggkachel

25x33 vitmelerad Priset 10,90€/m²

Fabresa väggkachel

20x20 ljusbeige Priset 14,90€/m²

Luxfloor laminat

stone aspect 8mm Priset 16,90€/m²

Luxfloor laminat

mahogny 3 stav 7 mm Priset 9,90€/m²

Beckers expo villafärg

olja-baserad utomhusfärg vit 10 liter Priset 49€

Caparol inomhusfärg

takfärg vit 10 liter Priset 29€

Borås borosan tapet

07-08 Priset 9,90€/rulle

Pinotex utomhusfärg

täckande vit, vattenbaserad, 10 liter Priset 49€

Tarkett viva trägolv

8,5mm, sapele 3-stav plank á 50m² eller 8,5mm, sapele plank á 50m² Priset 19,90€/m²

ÅLANDS
FÄRG &
TAPETab

SKARPANSV. 28 | TEL. 19 867 | VARD 08-17, LÖRD 09-13

Skapa stämning med belysning

Det är viktigt att plocka upp hörnen, det ger en rymd och ett djup i hemmet.

Belysningsexperten Daniel Wachowiak demonstrerar hur du får till belysningen för ett riktigt stämningsfullt hem i höst.

Ljusets rim och reson. Daniel Wachowiak tipsar för ljusare tider när vi nu mot de mörkare lider... Foto: JONAS EDSVIK

För bättre och mysigare belysning i hemmet krävs inte mycket. I alla fall inte många lampor. Men vilken sorts lampor du väljer – och var du placerar dem – spelar givetvis roll.

–Jag brukar jämföra med 50-talshuset. Elinstallationer var dyra, så i ett stort rum hade man bara en taklampa i mitten. Men vem arbetar i mitten av rummet? frågar sig belysningskonsulten Daniel Wachowiak vid Mariehamns elkonsult.

Endast de rika hade råd med golv- och bordslampor som de placerade i hörnen – precis där ljuset bör vara.

–Det är viktigt att plocka upp hörnen, det ger en rymd och ett djup i hemmet. Är bara mitten upplyst försvinner en stor del av ytan för ögat.

Fasas ut

Med hjälp av belysningens placering är det möjligt att lura besökarens ögon. Och sina

egna för den delen.

–Hemma har jag den teorin att när jag går in genom dörren ska det finnas två halogenlampor som lyser upp den bakre väggen, så länge inga fönster är där. När ljuset faller på väggen känns rummet mycket större än vad det kanske egentligen är, säger Daniel.

I och med att glödlampor är på väg att fasas ut efter nya EU-regler ska LED och lågenergilampor ta över glödlampans jobb. Men många har dock blivit besvikna efter att de installerat dem, menar Daniel.

–Lågenergilampor ger ett kallt ljus vilket inte är särskilt mysigt. En lågenergilampa, eller LED som kommit mycket

nu, har mellan 80 och 90 procent färgåtergivning vilket gör att vissa, som jag, ser väldigt bleka ut under dem. Samtidigt har en trewatts-LED ett totalt sett lägre ljusflöde än en halogenlampa på 35 watt.

Däremot drar LED ungefär femton procent av halogenlampans energiförbrukning.

–Ser man på den ”ledden” så är den otroligt energisnål. Men å andra sidan, vad får man? Idag kan man köpa halogen som inte drar så mycket ström.

Alltid dimmer

När man införskaffar lågenergilampor eller LED bör det vara bra kvalitet, säger Daniel.

–Annars uppfyller de inte

sin avsedda livslängd, och ger inget trevligt ljus.

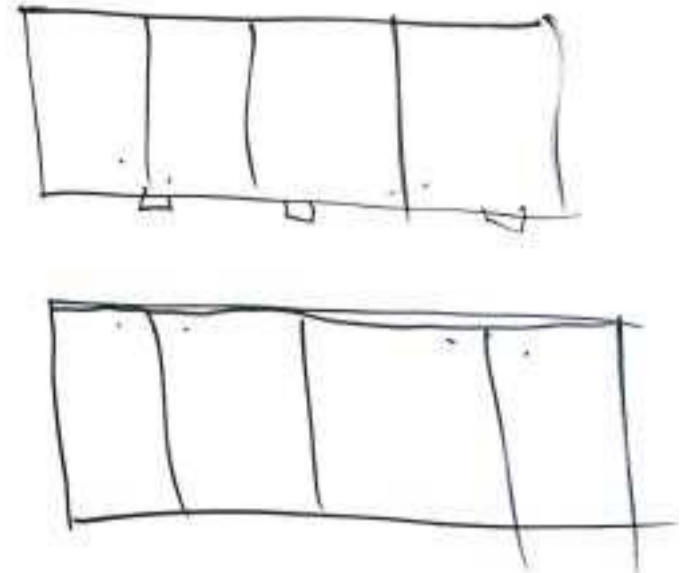
Daniel listar tre saker att tänka på då hemmet ska belysas:

–Tänk på hörnen, ha alltid dimmer för att kunna reglera stämningen och använd halogenlampor för att få det mysigt.

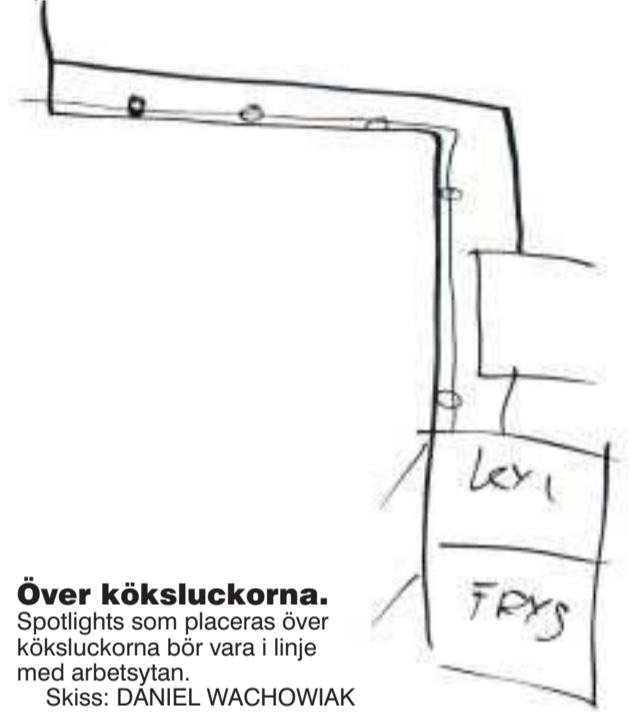
Läshörnan är däremot ett undantag.

–Det gula ljuset gör att bokstäverna flyter ihop. Då bör det vara kallt ljus så det blir tydligt för ögat och då fungerar rätt LED eller lågenergilampa mycket bra.

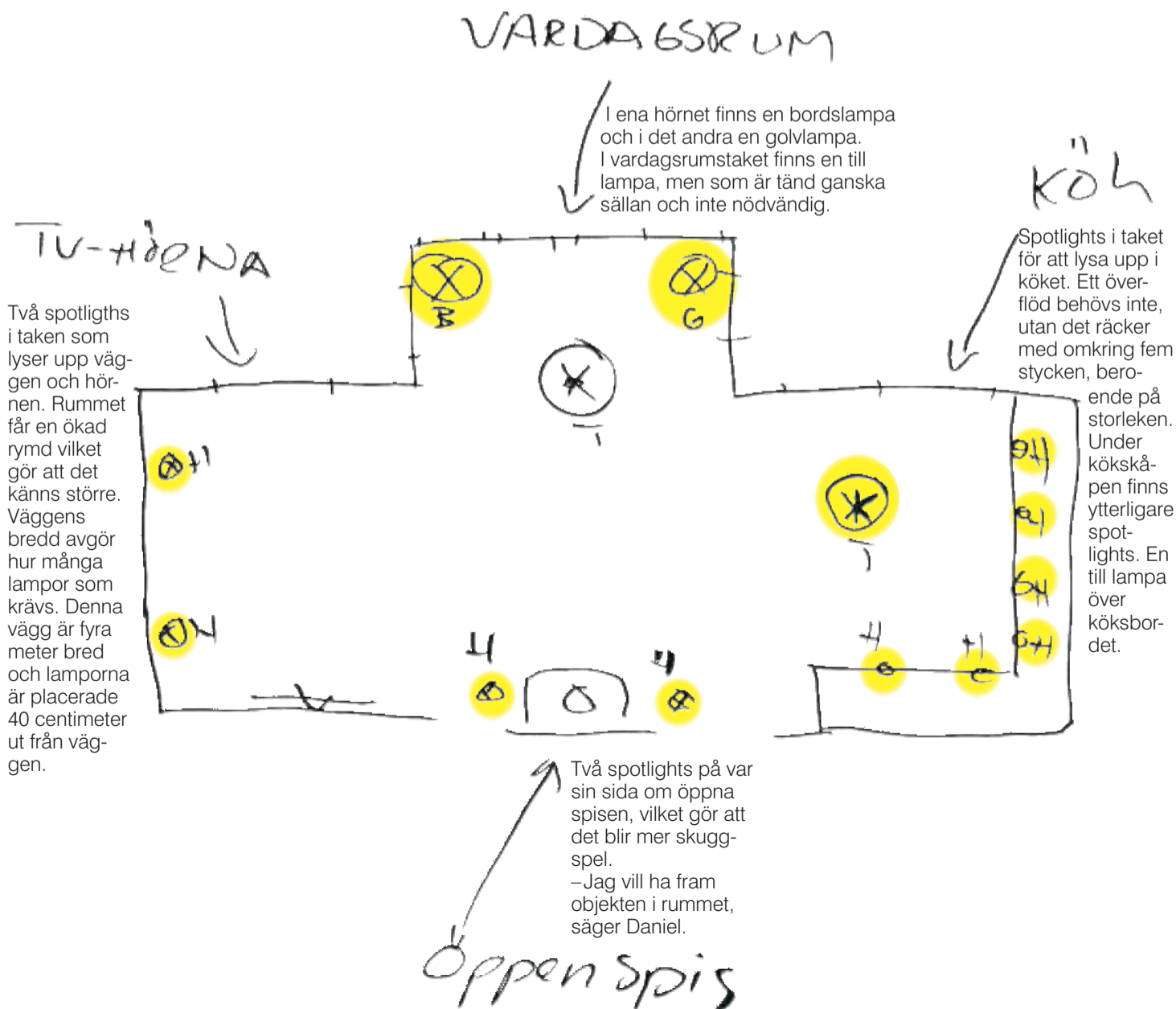
CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Bättre arbetsprecision. För köksligt arbete krävs bra belysning över arbetsbänken. En ljusslinga eller spotlights kan användas, så länge de genererar ljus över hela ytan och inte bara på vissa punkter. Skiss: DANIEL WACHOWIAK

Så här ljussätter Daniel 60 kvadrat

Glödlampornas domedag

Glödlampornas tid är snart över. Redan har importförbudet mot alla matta glödlampor införts och sakta men säkert lider de klara varianterna mot sitt slut.

Här är några förbudstider att lägga på minnet.

■ September 2009:

Förbudet mot alla matta glödlampor samt klara 100 watts glödlampor infördes.

■ September 2010:

Förbud mot klara 75 watts glödlampor.

■ September 2011:

Förbud mot klara 60 watts glödlampor.

■ September 2012:

Förbud mot klara 40 och klara 15 och 25 watts glödlampor.

■ September 2013:

Skärpta krav på lågenergilampor och LED-lampor.

■ September 2016:

Skärpta krav på halogenlampor.

De lampor som finns i butiker får fortfarande säljas och användas i hemmen tills de tar slut.

Källa: Energimyndigheten i Sverige

Fakta/Daniel upplyser

■ **Belys hörnen.** "Det får rummet att kännas djupare och större."

■ **Installera dimmer.** "Det gör att ljuset kan regleras för mer stämningsfulla kvällar."

■ **Använd halogenlampor.**

"De återger färgen till 100 procent och ger ett mysigt ljus i hemmet. Halogenlampor drar ungefär 30 procent mindre ström jämfört med en glödlampa."

Då är det dags för

...om det så är det sista vi gör

Samma middag, varje fredag, i femton år.
Dags att byta? Nej, varför det. Gärna mer, tack.
Det är dags för fredagsmyys!

Vem har inte sett fredagsmyspysreklamerna som fastnar på allas (allas!) våra läppar så fort någon börjar nynna till den? Då fredagsmyset ser ut att ha blivit en helgad familjeinstitution ville Nyan kika in hos ett par åländska familjer och se hur de spenderar fredagskvällen.

Och vi hittade några riktiga fredagsmysveteraner.

Text: CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax

Fakta/Familj_1

består av mamma **Anna Dahlgren**, pappa **Björn Andersson-Dahlgren** samt sönerna **Johannes** och **Hampus**, dottern **Elin** och katterna **Benny** och **Fina**.

Var: I familjens hus i Jomala Kalmarnäs.

Serveras: Tacos med de klassiska tillbehören. Ibland görs hemlagad tacosås och guacamole.

Varje fredag sedan... 5 år tillbaka.

Tillagas av: Alla.

Efterföljande mys: Bastubad, sedan chips och läsk i tv-soffan. Frågesportprogrammet Amigos för barnen.

Om att byta mat: Nej, aldrig.

Motto: Fredag är den bästa kvällen, så är det.

Fredagsmys 1. Tända ljus, hela familjen uppkrupen i soffan och chipsen med drickat på bordet. Så ser fredagsmyset ut hemma hos familjen Dahlgren.

Tradition. Sedan fem år tillbaka har tacos serverats på bordet. Johannes har introducerat en speciell viking för familjen, där alla tillbehör ska placeras i hörnet på fajitasbrödet.

På ett kick. Alla hjälps åt med matlagningen som bara brukar gå "chop chop", säger Anna. Hampus hade denna fredag slungat salladen.

Latar sig. Katten Benny är trött efter maten (han får gurkbitar kastade åt sig och äter med förtjusning) och det är liksom för de andra dags för fredagsmys.

Rent och snyggt!

- Städning och uthyrning av städmaskiner
- Fasad-/taktvätt även uthyrning av hög tryckstvättar, 3 fas med värme & 2 fas/230v
- Fastighetsskötsel
- Försäljning av tvättmedel, hushållspapper, wc-papper mm

BUTIK I ÄMNÄS GAMLA HEMBAGERI
www.jstad.aland.fi

Niklas, tel 0400 529 551, Jocke, tel 040 964 9097

BEHÖVER DU HJÄLP MED:

- Grundarbeten
- Husdränering
- Dikningar
- Fyllningsmassor
- Gräsmattor
- Vägarbeten
- Grus
- Sällad matjord

Kontakta då:

KARLSSONS
Schakt & Transport Ab
GSM: +358(0)457548 3295

DIN LOKALA MARKENTREPRENÖR

Målning
Tapetsering
Mattläggning

Målerifirma
S&M

Ole, tel/fax 36 093
GSM 0400 229 456
Henry tel/fax 36 179
GSM 0400 471 751

fredagsmys...

Fakta/Familj 2

består av mamma och pappa **Carola** och **Tom Hongell** med döttrarna **Rebecca** och **Isabella**, hunden **Lordi** och hästarna **Folkur** och **Jackson**. Denna gång gästar vännerna **Gustaf Mattsson**, **Cia**, **Andreas** och **Nadja Numelin** fredagsmyset.

Var: I familjens hus i Lemland Kocköbacka.

Serveras: Kyckling, pommes frites och salsa.

Varje fredag sedan... 15 år tillbaka.

Tillagas av: Tom, alltid.

Efterföljande mys: Sitta kvar vid bordet och prata eller ta en skogspromenad.

Om någon är bortrest på fredagen: Får lördag eller söndag agera ersättare.

Motto: Det är själva grejen man inte tröttnar på.

Fredagsmys 2. På menyn hemma hos Hongells är det varje fredag kyckling med pommes frites och salsa. Här sitter hela familjen Hongell med mamma Carola och Tom till höger, utom dottern Isabella, samlad tillsammans med vänner som ofta bjuds in och deltar i fredagsmyset.

Kocken. På fredagen är det Tom Hongell som står för matlagningen, vilket är ett undantag från veckans övriga dagar. I

Fler familjemedlemmar. En avstickare görs till islandshästen Folkur och connemaran Jackson.

Samlad. Familjen Hongell skulle inte byta ut sitt fredagsmys för något annat, och menar att det är själva grejen de inte tröttnar på.

Det skall vara roligt att köpa hus... är smålandsvillans enkla filosofi!

SmålandsVillan
www.smalandsvillan.se

Harmoni, skönhet för både ögat och själen, och detaljer som ger det där lilla extra för helhetsintrycket. Det är en del av vad Myresjöhus vill erbjuda dig. Nu finns katalogen att hämta hos oss!

Myresjöhus
www.myresjohus.se

Inredningar till hela hemmet med hållbarhet för hela livet. Puustelli planerar ditt kök kostnadsfritt.

PUUSTELLI
www.puustelli.com

Stockhus och stockstugor i olika storlekar och modeller

Finnlamelli
www.finnlamelli.fi

Lindén Byggkonsult

• Ålandsvägen 23 • tel. 15 212 • öppet mån-fre 09.00-16.30 • herbert.linden@myresjohus.se

mobil.nyan.ax

Senaste nytt direkt i din mobiltelefon!

GOTTBY
MATT & TAPET

Tel/fax 32 532.
Öppet: vard. 10-18, lörd. stängt

BETONGRIVNING

- Pikning
- Klippning
- Golv-/väggsågning
- Betongborrning

Karlssons GRÄV AB

tel. 0457 313 5406

Vi utför även markarbeten, grus och fyllningsmassor m.m.

9.990€
9.200€
+ frakt

15
VUOTTA SUOMEN
KUNNUT-POLARIS

Sportman X2 800 Nordic Edition
Specialmaskin för nordiska förhållanden

Sportman XP 850 4x4
11.790€
9.950€
+ frakt

Motor Verkstad
MARIEHAMN TEL 22591 WWW.LJUNGAHLSMOTOR.COM
Godbyvägen 4. Månd-torsd 8.00-17.00, fred. 8.00-16.00 Lunch: 12.00-13.00

Kalvoline
• Oljor
• Tectyl rostskydd
• Eagle One
• bilvårdsprodukter

Har du förlorat ditt husdjur?

www.djurskydd.net

Nya Åland

Ett miljövänligt spartips till från oss på IVT.

Med våra värmepumpar hämtar du energi från luften, vattnet eller marken och kan sänka dina värmekostnader med upp till 80 %. **IVT Nordic Inverter JHR-N** till exempel, blev bäst-i-test i Energi-myndighetens stora test av luftvärmepumpar.

www.ivt.se

STORÅ RÖR
ÅLAND AB

Storagatan 14 | 22 100 Mariehamn | Tel: 018-50 454

Ballingslöv
www.ballingslov.se vardagsglädje

20% RABATT
PÅ ALLT I BADKATALOGEN!

20% RABATT PÅ ALLT I BADKATALOGEN!

I år fyller Ballingslöv 80 år. Det firar vi med ett fantastiskt jubileumserbudande. Under hela oktober och november får du hela 20% rabatt på allt i vår badkatalog. Designa ditt badrum, beställ katalog och besök din återförsäljare. Välkommen.

Erbjudandet gäller 1 oktober–30 november -09 och kan ej kombineras med andra erbjudanden.

Bolstavägen 3
Tel. 22 111
måndag-fredag
7.30–17.00

J-S DÄCK

Jomala, Torp

Tel 040 729 4200, 0400 804190

DIN BILS LÄNK TILL VINTERVÄGEN

KUMHO- vinterdäck med suveränt grepp på både snö och is. Testad i Lapland i Finland. För din säkerhets skull.

KUMHO TYRES

Dubbdäck:
KW-22, KW-19, KW-11

Friktdäck:
KW-21, KW-17

www.kumho.fi

Importör:

Scanson Oy
Silakatu 3 b, 20580 Abo
Tel. 02-276 9696, fax 02-276 9699

Kumho KW-22
dubbdäcke
Scanson X-11T
dubbar

XT-dubb tappar
patenterad
FI 119183 B

XT-dubb
patenterad
FI 119182 B

Nytt hos oss!

GLAS PORSLIN HEMTEXTIL HUSGERÅD

Pris från **8€**

ÖPPET
vard 9.30-17.30
tors 9.30-19.00
lör 10.00 - 15.00

TEBOIL

PLUSSA VINTERDÄCK OCH FÄLGAR

SEMPERIT

nokian

Ice Grip 3 dubb

Hakkapeliitta 7 dubb

Continental

Vanco Viking dubb

185 R 14 C **567€**

195/70-R15 C **637€**

205/65-R16 C **724€**

AUTEC

ZENIT ANTHRAZIT

Extra tålig vinterfälg

14"-17" till de flesta bilar

Pris ex.

14" **96€ /st**

15" **97€ /st**

16" **116€ /st**

17" **135€ /st**

STORLEK	SEMPERIT ICE GRIP 3	SEMPERIT HAKKAPELIITTA 7
155/80 R13	314€	-
155/70 R13	322€	-
175/70 R13	320€	450€
175/70 R14	377€	-
175/65 R14	379€	505€
185/70 R14	390€	530€
185/65 R14	383€	520€
185/65 R15	410€	520€
195/65 R15	439€	570€
205/55 R16	539€	760€
215/55 R16	603€	795€
225/45 R17	789€	1065€

KOMPLETTA PAKET MED DÄCK & FÄLGAR

DUNLOP TIRES

Lättmetall fälgar för vinterbruk 15"-17"

Pris ex. 4 st Dunlop Winter Ice och fälgar (på bilden)

195/65-15 **800€**

205/55-16 **988€**

Alla priser gäller 4 st däck med montering och balansering

Bil Macken

Strandgatan 1, Tel: 12 620

vard. 07.30-21.00, lörd-sönd 09.00-18.00

MATTRENDEN 2009

Tillbaka till rötterna...

Trendigt när året är 2009 är tidsmaskinen som tar oss tillbaka. Rotsaker i alla dess former och färger, som odlats i alla tider, ska skalas, skäras och rostas för en riktigt trendy måltid.

Nytt? Njaa...
Gott? Ooh ja!

Ute är inne! Morötterna och de andra rotsakerna är hur heta som helst just nu säger Michael Björklund.

Nu vill vi tillbaka till rötterna. Inte bara när det kommer till heminredning utan även vad som serveras på tallriken. Och rotsaker, ja, de blir allra bäst i ugnen. Ätminstone anser Ålands stjärnkock **Michael "Micke" Björklund** det.

–Råvaran får tala för sig själv. Lite smör, salt och peppar rostat med timjan och rosmarin ger en gudomlig smak! Det är nästan som godis, säger han.

Ju renare råvaror, desto trendigare.

–Närproducerat är jättepoppis i och med att fokus ökar mer och mer för vad som är bra för jordbruket. De som reser vill också gärna prova maten som kommer från platsen de besöker. Nordisk mat är poppis och här uppe smakar rotsakerna helt klart bäst!

Inga kryddor

På butikshyllorna stockar sig samtidigt kryddorna och fler och fler chilivarianter går att skåda. Men de är egentligen till för att dölja råvaran, me-

Fakta/Micke tipsar

■ Rotsaker är en produkt med högsta möjliga smak uppe i Norden så köp inhemska.

■ De blir allra bäst om de tillagas i ugn, då behålls all smak. Rosta i 180 grader i 10-15 minuter, beroende på hur grova bitarna är.

■ När du kokar rotsaker, skala dem efteråt. Då kan en del av vitaminerna som annars försvinner bli kvar.

■ Överdosa aldrig av rotsellerin. Den har en väldigt stark smak, så det behövs inte så mycket.

■ Rotsaker fungerar alldeles utmärkt som komplement istället för exempelvis ris. Och rostade rotsaker i ugnen är jättegott i sallad!

■ Det är viktigt att rengöra arbetsbänken efter arbetet med rotsaker, för att få bort alla jordbakterier.

nar Micke.

–Rotsaker har så mycket smak att de bör avnjutas som de är utan kryddor som tar bort den.

En annan mattrend – eller tendens om man kan kalla

det så – som märks på den åländska kostsidan är maten från havet.

–Numera äter ålänningar ungefär 60 procent fisk, vilket gör mig förvånad. På Åland ska det annars vara rejält. Sto-

ra köttbitar och dubbla skålar så man blir mätt, säger Micke Björklund.

Och på tallriken har grönsakerna blivit snarare ett måste än ett tillägg endast trevligt för ögat.

Hur är det med söndagssteken då? Är den kvar?

–Jag tror tyvärr den är på utgång. Men på helgen lagas maten ofta tillsammans, det blir för hela familjen. Folk lägger ner mer energi på mat-

lagningen och det är ofta mer jämvikt i köket.

Text: **CECILIA LINDVALL**
cecilia.lindvall@nyan.ax

Foto: **STEFAN ÖHBERG**
stefan.ohberg@nyan.ax

Höstig morotssoppa med koriandersmak

Ingredienser:

1 kg morötter
1 liter vatten
1 burk kokosmjölk
1 rödlök
1/2 röd chili
2 vitlöksklyftor
1 tsk sambal oelek
3 msk kycklingfond
alternativt grönsaksfond
En stor knippe färsk koriander
Salt och peppar

Gör så här:

Skala morötterna, skär dem i lite mindre bitar och koka dem tills de blivit mjuka. Fräs under tiden hackad rödlök, vitlök och chili i lite olivolja.

Mixa morötterna tillsammans med vattnet de kokat i, kokosmjölken, chilin och löken. Tillsätt sambal oelek, fond och färsk koriander. Smaka av med salt och peppar. Klart!

Servering:

Håll gärna upp i fina gamla koppar och servera som förrätt. Vill du ha den lite matigare för att servera som huvudrätt, ha i lite stekta kycklingbitar eller räkor. Spara lite färsk koriander och chili för garnering.

Om det är aningen överhettat... avsluta med en klick creme fraiche på toppen. Ger en rund och fin smak för den lite hetkänsliga

Tips:
Du behöver aldrig följa ett recept slaviskt.

Finns inte alla ingredienser i skafferiet går det lika bra att utelämma eller byta ut något. I det här fallet fungerar torkade kryddor lika bra som färskvaror, buljongtärningar istället för flytande fond och varför inte en annan rotsak istället för morötter? Det är fritt fram att experimentera.

MATTRENDEN 2009

Klassisk söndagsstek

4 portioner

- 1,5 kg nötkött som rostbiff, innanlår, fransyska eller kalv
- 2 msk smör
- 2 morötter
- 1 färsk rotselleri
- 1 bunt persilja
- Några kvistar timjan
- 2 gula lökar
- 2 krm vitpeppar
- 3 ansjovisfiléer (100 g)

Sätt ugnen på 150 grader. Bind eventuellt upp köttet med steksnöre. Skala och rensa rotfrukter, persilja och lök. Hacka i grova bitar. Ansjovisen hackas också grovt. Hetta upp en stekpanna. Gnid in köttet med salt och peppar. Bryn köttet hastigt runt om i smör. Lägg köttet i en ugnssäker form med höga kanter. Låt grönsaker och ansjovis bli varma i pannan och fördela runt köttet. Sätt i ugnen och låt gå i cirka 40 minuter. Tillsätt 5 deciliter hett vatten. Stek ytterligare cirka 1 timme. Sätt i en termometer. Innertemperaturen ska vara över 65 grader, då är steken rosa. Vid 75 grader är den helt genomstekt. Välj hur du vill ha den. Låt steken vila 10 minuter. Skär i skivor tvärs över fibrerna. Lägg upp på fat eller låt svalna helt och servera som kall marinerad stek. Skyn håller du av och gör sås eller marinad av. Rotfrukterna kan serveras till steken. Klassiskt till är kokt potatis, grönsaker, sötsur gurka, gelé och steksås.

Hämtat från receptfavoriter.se

Äter ni söndagsstek? Vem står för matlagningen hemma?

Förr var det ritual att samlas med familjen vid middagsbordet för en riktigt traditionell söndagsstek. Med de klassiska tillbehören som gräddsås, saltgurka och gelé avnjöts middagen länge tillsammans på det väldukade bordet.

Men hur ser det ut i dag? Är den klassiska söndagssteken på väg bort? Och hur jämlikt är det i köket egentligen?

Nyan frågade några på stan.

Patricia Sjöström,
hemvårdare, Godby

– Nej, det gör vi inte.
– Jag bor med min lilla son så det är jag som lagar maten.

Owe Englund,
sjökaptan, Möckelö

– Ibland. Det händer, men inte varje söndag.
– Min sambo. Jag lagar inte så mycket utan hon står för merparten av matlagningen. Jag kan inte laga lika god mat som henne.

Gudrun Henriksson,
städerska, Mariehamn

– Nej. Vi äter ofta biff men inte söndagsstek.
– Det gör jag. Det händer att min dotter hjälper till då och då.

Karin Hougberg,
studerande, Mariehamn

– Nej, vi har inte söndagsmiddag.
– Det är det mamma som gör.

Annonsera i
den tidning
du själv läser!

TeleButiken
Mariehamns Telefon Ab

doro

Trådlösa telefoner

Till hemmet

SIEMENS

Euroset 5020 Bordstelefon

Simpel och pålitlig – en Euroset-telefon är den perfekta medhjälparen för ditt hem eller kontor.

Euroset-telefoner är enkla att använda och ger dig all pålitlighet du kan förvänta dig från Siemens. Designad för att uthärda tuffa miljöer. Euroset-telefoner kommer att fortsätta fungera även om det blir strömavbrott. Den är också lätt att installera och är berömd för sin utmärkt ljudkvalitet.

Neobio 10+1

49€

Neobio 20

35€

Neobio 10

29€

59€

GP ReCyko+

Laddningsbara batterier
och batteriladdare
Laddar NiMH AA eller AAA

Prisexempel

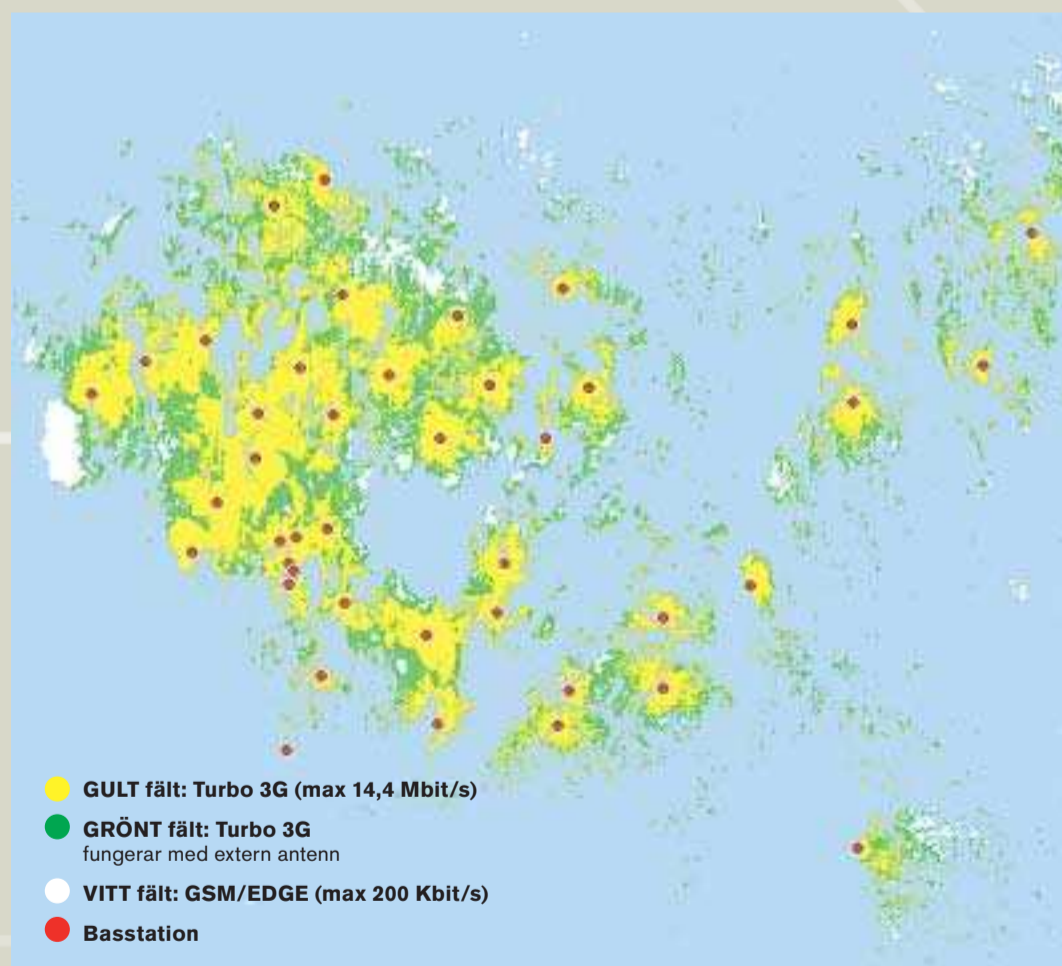
32€

Star Wars mugg
PÅ KÖPET

Mobilt bredband

Nu kan du surfa **50%** billigare fram till september 2010

Priserna gäller på Åland och fastlandet, inte utomlands. Vi rekommenderar den som tänkt använda abonnemanget utomlands att först kolla upp priserna.

Data Max

Teckna ett 24 månaders Data Max-abonnemang mellan 2 oktober och 31 december -09 och erhåll (50%) rabatt på månadspriset 4,95€ (ord 9,90€) fram till 30 september 2010.

Överföringshastighet upp till 14,4 Mbit/s trafikvot 3GB/mån, sen sjunker hastigheten till 128 Kbit/s.

Data Medium

Teckna ett 24 månaders Data Medium-abonnemang mellan 2 oktober och 31 december -09 och erhåll 50% rabatt på månadspriset 12,45€ (ord. 24,90€) fram till 30 september 2010.

Överföringshastighet 256 Kbit/s, data på fastlandet ingår.

14,4 Mbps Option 3G-modem kan köpas för 85€ (inkl moms) på våra telebutiker och återförsäljare fram till 31 december -09 eller så långt lagret räcker.

Låntagare bör bygga upp en sparbuffert

Räntenivån har aldrig varit så låg som nu. Men innan du tar lån och skaffar bostad, finns det vissa saker som tål att tänkas på.

Bo Helenius på Nordea tipsar inför bostadsköpet.

Hur ser återbetalningsförmågan ut? Det är det huvudsakliga kriteriet banken ser till innan de beviljar ett bostadslån.

– Vilka fasta utgifter har man idag? Har man egentligen råd? Förutsättningar att betala tillbaka står alltid i förhållande till livssituationen, säger Bo Helenius, chef för Nordeas privatkundssektor i Mariefhamn.

För att få medgivande krävs fast anställning och vissa säkerhetsarrangemang. I första hand står alltid bostaden som säkerhet. Fattas ytterligare trygghet kan borgenärer, en förälder eller släkting, fungera som tilläggsäkerhet.

Behöver huset senare belånas, kan banken ta in en fast-

ighetsmäklare för värdering av bostaden.

– Bostaden värderas enligt gängse värde, som marknaden förutsätter. Banken går aldrig in och värderar på egen hand, säger Helenius.

”Väldigt extremt”

Just nu kan det vara bra tider för bostadsköp då räntan är nere vid tvåprocent-strecket. I januari låg räntenivån på omkring fem procent.

– Nu är det väldigt extremt. Räntan har aldrig varit så här långt nere. Men det är fortfarande betalningsförmågan som spelar in.

Har man tajt ekonomi är det bra att binda räntan, menar Helenius.

Rådger. Det är smart att bygga upp ett sparkapital för att vänja dig inför tider när räntan stiger, säger Bo Helenius vid Nordea i Mariefhamn. Foto: JONAS EDSVIK

– Vi rekommenderar också att man bygger upp en sparbuffert, att man sparar nu när räntorna är låga. Det är bra tider för det.

Enligt Nordeas lånekalkyl skulle ett lån på 150.000 euro med dagens ränta hamna på en månadskostnad på cirka

640 euro, inklusive amortering. Återbetalningstiden är då 25 år.

Höjs räntenivån med två procentenheter hamnar kostnaden på cirka 800 euro.

– Öppnar man ett konto och betalar in 800 euro ändå, så har man en buffert när höjningen

kommer, för det gör den. Men då har man hunnit vänja sig och kan ta av de sparade pengarna om det behövs.

Hur ofta nekar ni någon till ett bostadslån?

– Det är inte många. Det händer väldigt sällan att vi gör det, säger Helenius. (c)

HÖSTKAMPANJ!
Gäller tom sista oktober

FUJITSU
LUFTVÄRMEPUMPAR

-20%

5 ÅRS GARANTI

ARCTIC

EURONOM

FLEXIFUEL

5 ÅRS GARANTI

VÄRME SOM SKONAR MILJÖN

WÄRMEPUMPAR **WÄRME FRÅN SOLEN**
PELLETSPANNOR **OLJE/VEDPANNOR**

-10%

Hus & Fritidscenter
Uppgårdsvägen 3, tel 14 554

KAKEL & KLINKERS

LAATTAPISTE Collection

XL BYGG **SIMONS BYGG & TRÄ**

Tel: 21 022 | Fax: 23 733 | Dalkarbyvägen 11
Öppet: vardagar 8.00-17.00, lördag 9.00-13.00

MÖGELSANERING & BRANDSKYDD

WSJ SANITATION

www.wsj.fi • info@wsj.fi tel 040 530 7322

• KAMPANJ • KAMPANJ • KAMPANJ •

KOM IN GENAST!

Jägare, fiskare och alla som älskar delikat mat!
Äntligen, nu är säsongen igång.

Kallrökning och varmrökning av alla typer av livsmedel på ett enkelt sätt

Automatisk matning för rökbriketter betyder **PERFEKT RESULTAT!**

Bradleys rökskåp är det bästa valet

Läs tester på www.bradleymoker.se eller kom in för mer info!

Reservera ditt demoaggregat för test!

Många sorters rökbriketter för speciella smaker, tex al, äppel, körsbär, hickory mfl

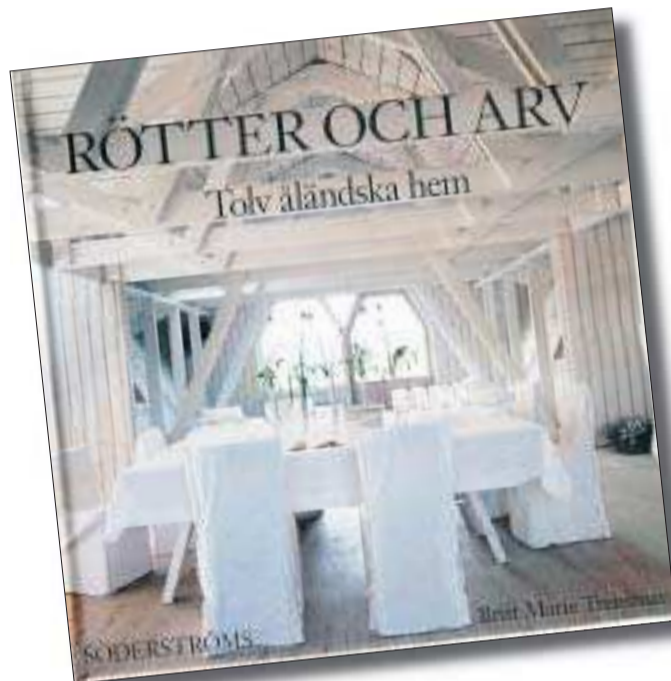
Värmekällan
-VI VÄRMEKÄLLAN-

Köpmansgatan 1 ifn 23 588 eller 0400 529 252
onsd - fred 11-17 (lunch 12.30-13.30)

Elva skärgårds-

Britt Marie Trensmar har besökt åländska kvinnor – och en man – i deras hem. Hem som på något sätt sticker ut från andra.

Tillsammans utgör de en dokumentation som inte liknar något tidigare utgivet om Åland.

Hem och inredning. Britt Marie Trensmar är journalist och fotograf. Nyligen gav hon ut boken Rötter och arv som presenterar elva åländska kvinnors hem, och en mans.

De angör en brygga precis lika bra som en karl och de väntar inte på att något ska hända.

De är osminkade, både till det yttre och inre, befriade från förväntningar på hur de ska vara.

De sväljer inte det ideal storstadskvinnor lätt stryps av.

Så uttrycker sig fotografen och journalisten **Britt Marie Trensmar** om skärgårdskvinnornas styrka och livsstil. Hennes egen längtan tillbaka till rötterna i skärgården är fröet till den rykande färiska 200-sidiga bok som presente-

rar tolv åländska hem.

–Jag är väldigt glad över att det blev något av allt arbete, inte minst för de som deltar i boken. Det vet man inte förväg, säger hon.

Kvinnans röst

Britt Marie beskriver hemmen hon valt ut med personliga berättelser och bilder under titeln "Rötter och arv – tolv åländska hem." Samtliga, utom ett, är bebott av kvinnor.

–Jag vill lyfta fram kvinnorna så att deras historia och röster hörs. Det är också en naturlig följd av att det oftast har varit kvin-

norna som formgivit och engagerat sig i hemmet, säger Britt Marie.

–Det finns formintresserade män också, men de får spela andra fiol i den här boken, tillägger hon.

En av kvinnorna som lyfts fram är **Hilda Hongell**, västvärldens första kvinnliga byggmästare. Ålands egen byggdrottning, som det står skrivet i boken.

"Hongells arkitektur är ett älskat inslag i stadsbilden med sin särpräglade snickarglädje influerad av schweizisk villastil. Stilen är symbol för Mariehamns badhusepok och hennes hus

hör till de mest eftertraktade."

Rymdhus

Ett hem som uppmärksammades stort när det kom är det "spejsiga" Futurohuset som står i sydvästra skärgården, formgivet av **Matti Suuronen** och inspirerat av den tidens rymdfeber.

I rymdålderns boning ville familjen **Sundblom** ha ett bekymmersfritt boende när de köpte det i början på 70-talet. Och tänka på lösa föremål behövs de knappast, med tanke på att all inredning är inbyggd i huset, gjort av plast.

–Det är ett husens Volks-

Fenomenalt förmånliga, men högkvalitativa finska trähus i Storelementutförande

Individuell arkitektservice på plats
- den viktigaste delen i varje husprojekt -
för skräddarsydda villor!

Nytt i Finland: Extremt energisnål "Passivhus +" koncept!

Garage, Uthus, Häststallar och Stugor - praktiska Småelement

Info, modeller, priser och prospekter:

www.kympitalot.fi

gsm 0457-5700282

BYGGA • RENOVERA • FLYTTA

HYR EN FÖRRÅDSCONTAINER
8 FOT & 20 FOT

Nu finns det
LEDIGA CONTAINRAR
igen!

För en låg månadshyra kan ni enkelt lösa era förvaringsbehov. Förrådscontainern kan också utrustas med hyllor, belysning och elcentral. Du kan ha förrådscontainern hemma eller vid vår depå i Godby.

SKYLIFTAR & SAXLIFTAR

- arbetshöjd upp till 28 m

STUBBFRÄSNING

Simon Björklund Ab

Ring för mer info 040 585 1237

firsimon@hotmail.com

Kvinnor och en greve

Rymdålderns boning. Tanken med Futurohuset i sydvästra skärgården är att det ska vara bekvämt. All inredning är därför inbyggd i huset som är gjort av plast.

wagen och det är ett av de få Futurohus i världen i originalskick.

Nyligen auktionerades ett Futurohus ut på Christies i Paris. Prislappen hamnade på 140.000 euro.

Grevens ö

Den enda mannen som givits plats bland sidorna är greven bakom den vidunderliga trädgården intill huset i Källskär på Kökar.

–Grevens skapelse är så spektakulär och unik för Åland att den inte kunde utelämnas.

Göran Åkerhielm af Margrethelund var en svensk friherre och baron under 1900-talet som blev förälskad i ön och lyckades köpa en stor del av den. Där reste han sitt sommarvise, med träbjälkar staplade på varandra utan hjälp av maskiner, med en stor kryddträdgård intill terrassen, omhändertagen av stenmurar. Greven blev hans smeknamn och numera benämns Källskär som Grevens ö i folkmun.

Maritima spår

Längs med arbetet har Britt Marie fått en gedigen inblick i den åländska inredningskulturen.

–Ålänningar är duktiga på att ta vad de har och göra någonting bra av det.

Många har en hel del arvegods och litet nytt.

Britt Marie Trensmar lyfter även fram det maritima kulturarvet, som ofta avspeglar sig i hemmen. Ett av dem är lotshemmet Lavik.

–Alla husets rum bär spår av det maritima. Morfadern var kapten och minnena sitter bokstavligen i väggarna.

Britt Marie har också upptäckt att ålänningar är riktiga trädkramare.

–Flera påpekade att de endast behövde ta ner några enstaka träd för att få upp huset. Tre familjer av tolv tog upp det, så det verkar vara angeläget.

Pappainfo

Rötter och arv kom ut 28 september och ska presenteras på bokmässan i Helsingfors 23 oktober. I samband med utgivningen hoppas Britt Marie få tag på information som kan leda till att berättelser om hennes egna rötter och arv kommer upp till ytan.

–Min far, **Holger Engsjö**, bodde på Houtskär hela sitt liv. Han var skärgårdsbonde och sjöman på Silja Line un-

Maritimt tema. Lotshemmet Lavik är ett av Ålands äldsta lotshem och innanför dörrarna syns det maritima kulturarvet, som ofta går att återfinna i åländska hem, tydligt i varje rum.

der 70- och 80-talet.

De personer som kommit i kontakt med eller har några fotografier av honom vill Britt Marie gärna komma i kontakt med.

–Det är mycket jag inte vet om honom och som jag vill ta reda på nu. Rötter och arv kan vara så mycket och det lyfts fram på olika sätt i boken. Det är också en titel som anspelar på mitt eget sö-

kande av detsamma. Nu vill jag gräva djupare i de historierna.

Text: CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Foto: BRITT MARIE TRENSMAR

Den svenske friherren som köpte en del av Källskär i mitten på 1900-talet byggde sitt stockhus med omgivande stenmur och trädgård med bara händerna. Greven, som han kom att kallas i folkmun, är i dag närmast en legend på Åland tack vare sin skapelse.

KRISTINA

KEITTÖ - KÖK

- ett bra val •

I inhemsk kvalitet av äkta bok, furu, björk, ek, ask, betsat, lasymålat...

Vi har en lämplig lösning till varje hem. Kristina-Kök passar också varje plånbok.

- Kostnadsfri rådgivning
- 3D dataritningar i färg

OS-KÖK

Innehavare Ove Snällström

Bolstav. 1, tel 12 950/fax 12 940

Öppet: mån-tor kl 10.00-16.00

SKJUTDÖRRAR

Vad du än har att dölja...

STIRPE dörrar skräddarsys enligt dina mått. Riktigt med valmöjligheter. Stil och stämning åt många miljöer. Hög kvalitet allt igenom. Sparar golvyta.

OS-KÖK

Innehavare Ove Snällström

Bolstav. 1, tel 12 950/fax 12 940

Öppet: mån-tor kl 10.00-16.00

KAKELFROSSA

Kakel ser inte ut som kakel en gång såg ut. Visst finns de traditionella plattorna kvar, men numera går det att välja en blandning av i princip vilka storlekar, färger och mönster man vill.

En kakofoni av kakel att frossa i helt enkelt.

Kakel går att finna i hemmets badrum, kök, ja kanske till och med vardagsrum. För dagens kakel kastar sig mellan tapet- och tygstrukturer, engelskt läderfåtöljmönster, fotografiska motiv och roffiga sten- och träliknande ytor. Det tar med andra ord tid att gå igenom hela kapitlet som benämns kakel.

Kombination

Jonny Lundell, försäljare vid Simons bygg och trä pratar om den sinnliga kakellooken.

–Plattor med fotografiska motiv är mycket populärt just nu, vilket kan ge ett sorts psykodeliskt intryck, säger han.

I övrigt är det inne med jordnära färger och att kombinera plattorna för att skapa en annan form än den traditionella

Kaklat. Jonny Lundell säljer kakel av alla de slag hos Simons Bygg & Trä.

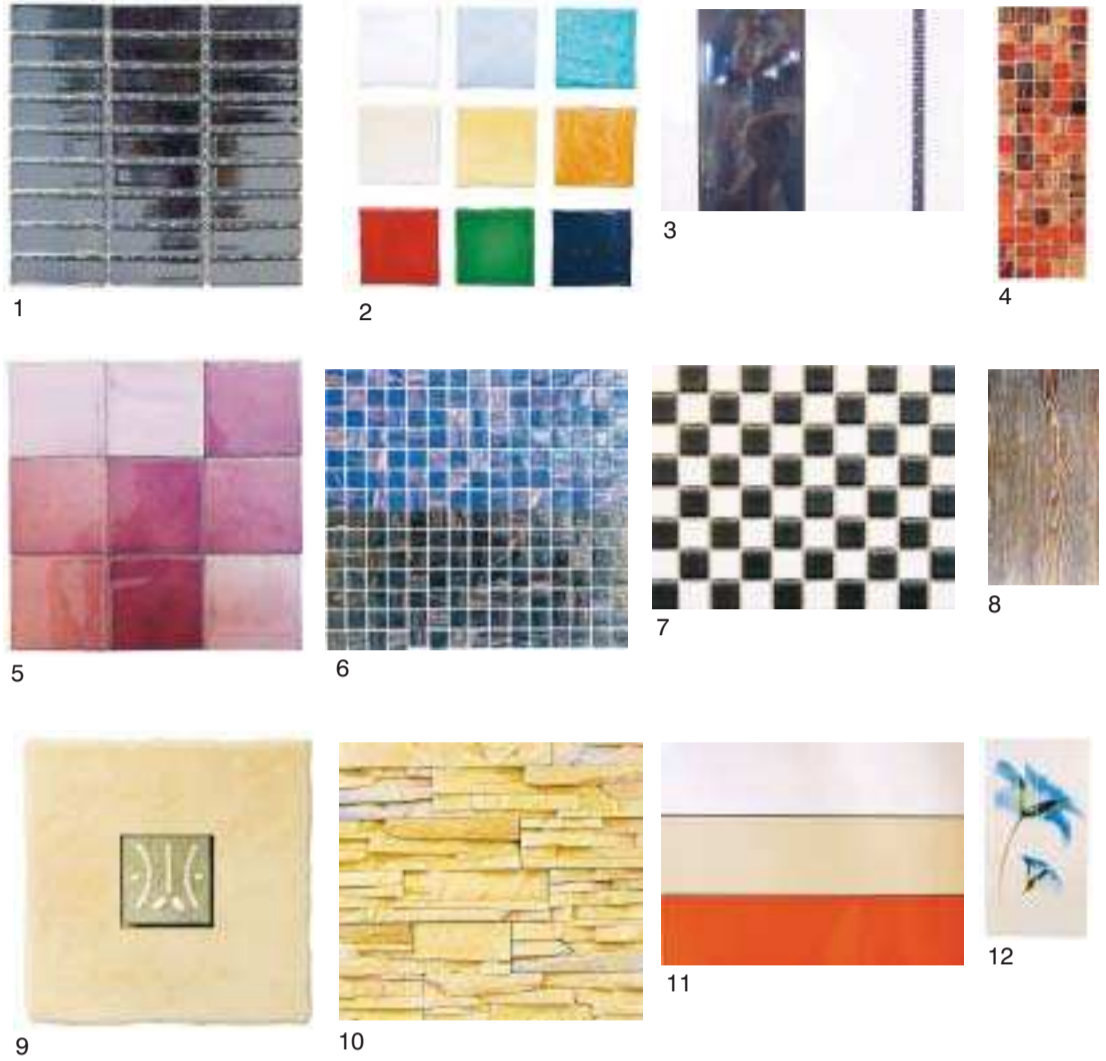
kvadratiska.

Vi blandade allt möjligt på ett uppslag för att ge varenda plånbok och smak sin del av kakan. Frossa bland färger och former, kanske är det dags att

kakla om hemma?

Text: CECILIA LINDVALL

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

1. TTC Art Stick, 21,90x72,80 cm, 55,60 euro/m², Simons Bygg & Trä. **2.** Le Isole, 10x40 cm, från 30 euro/m², Byggvaruhuset. **3.** Nyhet! Quadro Black Glossy, 20x50 cm, 41 euro/m². Quadro White Matt, 20x50 cm, 30 euro/m². Quadro Lista Musta, 2x50 cm, 7,80 euro styck, Ålands Färg & Tapet. **4.** Bisazza Cipro mix, 2x2 cm, 200 euro/m², Byggvaruhuset. **5.** Il Picasso, 10x10 cm, 53,80 euro/m², Simons Bygg & Trä. **6.** GM-8019, 2x2 cm, 220 euro/m², Byggvaruhuset. **7.** Lasitettu Mosaiikki, 10x10 cm, 52,70 euro/m², Byggvaruhuset. **8.** Novielle, 16x100 cm, 107 euro/m², Simons Bygg & Trä. **9.** Beni Verde, 15x15 cm, 11,20 euro/m², Simons Bygg & Trä. **10.** Colorado Brown Shade, 99 euro/m², Simons Bygg & Trä. **11.** Tec, 10x40 cm, 25 euro/m², Byggvaruhuset. **12.** Il Scent24, 20x40, 193 euro/m², Simons Bygg & Trä.

allt du behöver – ändå klöver över!

K MARKET

F:ma ERIK MATTSSON

Focus, Spot
20w
23,10/st

Astrum Deck Light
Blått eller vitt sken
Startset -
trafo, kabel och
4 led armaturer
(0,3w IP68)

59,90/pkt

kronotex
LAMINATE FLOORING

11,5m²

Kronotex Dynamic Laminat

Express Click System, det har aldrig varit enklare att lägga laminat.

4 mönster på lager: Ek, Wenge, Merbau och Bourbon Ek 8mm och Kl 31

Smartpanel
6x620x2420

11,5m²

Ekparkett
14mm

25,90m²

TIKKURILA

Joule
MÅLLIT

Innefärg från

GODBY TEL 43 250
VARD 09-20, LÖRD 09-16, SÖND 12-16
BYGGLAGRET: VARD 09-17, LÖRD 09-14, SÖND STÄNGT

PEUSSA

ATG
OMBUD

Du som gillar fotboll!

BARCLAYS
PREMIER LEAGUE

Foto: Scanpix

Champions League, Spanska Ligan och Premier League kan du se via din MCA anslutning om du bokar Canal+ och/eller Viasat från **26,95** per månad! Vi sänder även fotboll i HD via Canal+.

Kvalitetsunderhållning till bästa pris

CANAL+

MCA

MARIEHAMNS CENTRALANTENN
Doktorsvillan Badhusparken, info@mca.ax, tel. 17 122

www.mca.ax

Värmekällan

-VI VÄRMER MÄNNISKOR-

SPARTHERM[®]
Feuerungstechnik

SUPRA

**AUSTRO
FLAMM**

NATURE LINE
Brasvärmeinteriör
www.nlbvi.se

**Vi säljer
brasvärme,
massor av
brasvärme...**

Komplett leverans- och monteringservice.

Köpmansgatan 1 tfn 23 588
eller 0400 529 252
onsdag – fredag 11–17
(lunch 12.30–13.30)

Nordea

Planerar
du att bygga
nytt hus?

Följ med på **Hus-Safari**
Lördagen den 24 oktober
11.00 – 15.00

Vi kommer att besöka hus från Teri-Hus,
Aneby-Hus, Hjaltevadshus och Vaajatalot
samt planerade bostadsområden.

Buss avgår från Nordea Norragatan 2 kl 11.00

Anmäl ditt deltagande till bo.helenius@nordea.fi eller tel. 533468;
gard.haggblom@nordea.fi eller 533256 dock senast 22.10.

Färgglada tyger!

Kurbitspanel
brun

22,95 /par

Trädgård
Storblomma brun
Äppel/päron
Brun pricklöv
Bredd 150 cm

11,95 /m

HOME text i trä 12,95

TYGER
& sant

TORGGATAN 4 • TEL 23 360
www.visitaland.com/tyger&sant
Öppet: mån-tor 9-20, fredagar
9-18, lördagar 10-15

Crawford
GARAGEPORTAR **g60**

KVALITET FÖR LIVET!

... ett löfte som förpliktar!

Nu även med en träliknande yta.

Vi monterar porten och motorn
– utnyttja hushållsavrdraget i beskattningen.

Bredd från
2m till 5m
och höjd
från 1,9m
till 3 m

Porten förses lätt med automatik med radiostyrning.

1 Hög säkerhet

g60 har exemplariskt hög säkerhet. Fjädrar och löpskenor är skyddade mot fingringrepp och integrerade fingerklämskyddser till att inte ens barnfingrar kan komma mellan panelema.

2 Solid konstruktion

Paneltjockleken hos g60 är hela 42 mm. Detta gör g60 unik i denna prisklass. Det garanterar inte bara en bättre stabilitet, utan ger också en utmärkt isolering.

3 Platssparande

Eftersom över- och sidoutrymmen är små (erforderlig överhöjd endast 120 mm med portöppnare, 80 mm på sidorna) utnyttjas utrymmet i garaget optimalt.

4 Ny design

Med den helt nya triangelstuckerade ytan och fem eleganta mönster är denna port verkligen en attraktiv syn för ögat.

5 Enkel montering

Genomtänkt konstruktion: Enkel och snabb montering och installation av g60 underlättar arbetet för både proffs och hemmafikare.

6 10 års garanti

På portbladet ges 10års garanti

Över 2 miljoner nöjda kunder världen över är inget att förvåna sig över med tanke på de övertygande fördelarna!

Sex unika fördelar som tillsammans ger en helt ny generation garageportar!

HOLMBERGS

• TEKNIK • KVALITET •

Godbyvägen tel. 23 555 www.holmbergs.ax
Mån-fre 7.30-17.00 Lör 9-14

